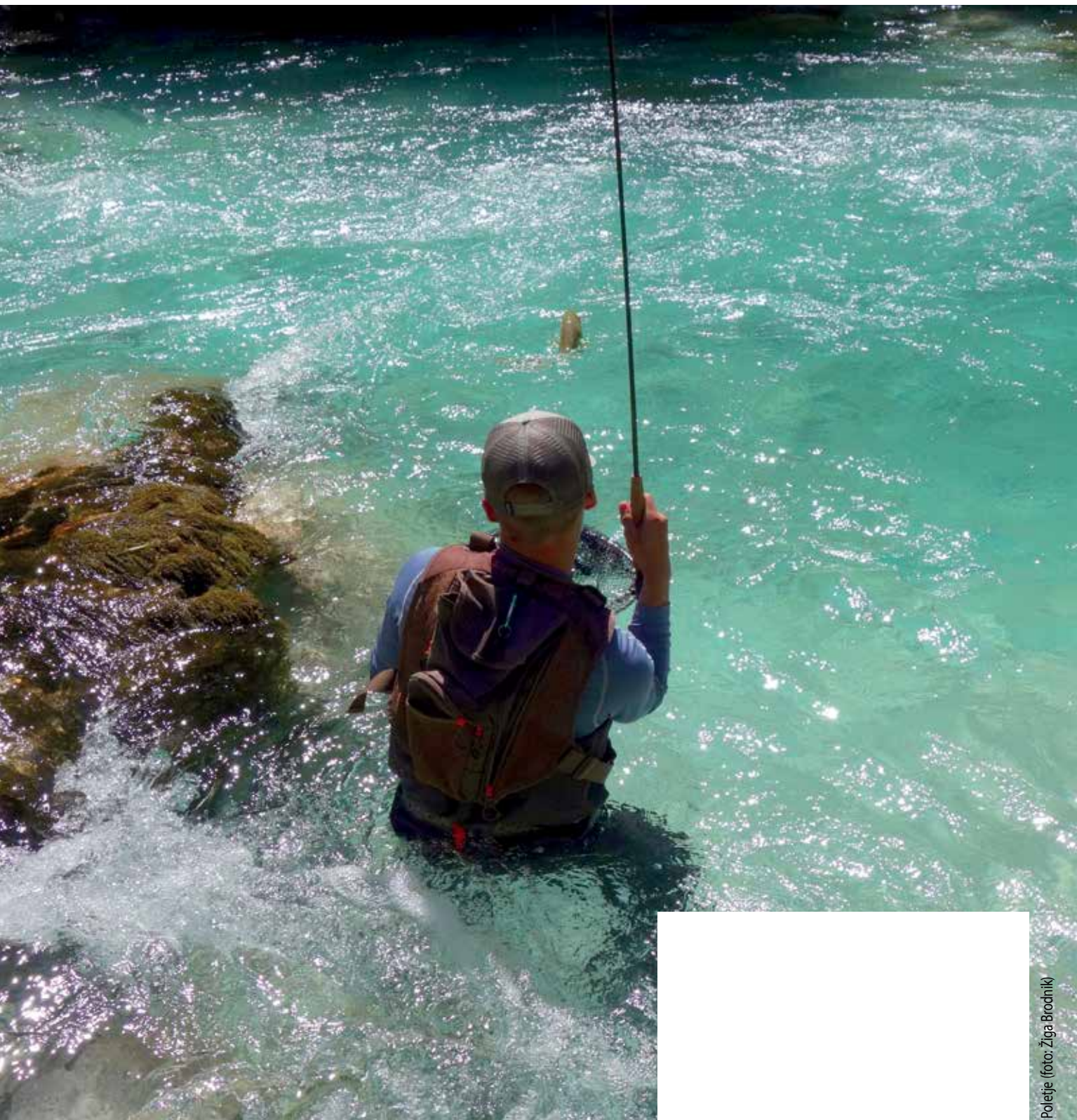

7-8

Ribič

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

LETO 2025
LETNIK LXXXIV
ISSN 0350-4573

POKAL ALPE – JADRAN, »jezero PRISTAVA«, 30. avgust 2025

Vabimo

vas na 32. mednarodno srečanje in tekmovanje mladih v sladkovodnem športnem ribolovu – disciplina LOV RIB S PLOVCEM – za »Pokal Alpe – Jadran« in »Pokal glasila Ribič«.

Srečanje mladih ribičev in tekmovanje je namenjeno mladim tekmovalcem v enotni kategoriji, starosti do 18 let.

Organizacijski odbor Zveze ribiških družin Maribor sestavljata: Marjan GABER (tel.: +386 51 418 200) in Drago ORNIK (tel.: +386 51 351 452).

Tekmovanje bo na trasi jezera »Pristava«, ki je akumulacijsko jezero z enakomerno globino od 1,5 do 2,5 m. Na traso je možen dostop z avtomobilom po dostopni cesti.

V jezeru so zastopane naslednje vrste rib: rdečeoka, zelenika, ploščič, krap, srebrni koreselj, rdečeperka, ameriški somič ...

Zbor je v gostišču »KNUPLEŽ«, Močna 10, 2231 Pernica.

Za »Pokal Alpe – Jadran« tekmujejo vse prijavljene ekipe, za »Pokal glasila Ribič« pa ekipe ribiških družin – članice Ribiške zveze Slovenije, Zveze ribiških družin, ribiških klubov, Zveze za športni ribolov na morju Slovenije in slovenskih zamejskih ribiških klubov.

Prijava o sodelovanju:

Prijava mora dospeti najkasneje do ponedeljka, **25. avgusta 2025**, na naslov:

Zveza ribiških družin Maribor, Cesta XIV. divizije 54, SI 2000 Maribor

ali na elektronski naslov: zrd.maribor@gmail.com.

Jezero Pristava (foto: arhiv RZS)

Sestava sodelujočih ekip:

Tričlanske klubske ekipe so lahko kombinirane iz tekmovalk in tekmovalcev, starih nad 7 let do največ 18 let (tekmovalci morajo biti samostojni !!!).

Stroški udeležbe:

Prihodek za tekmovalce in spremljevalce je **25 € po osebi**. Vplačilo zajema: zajtrk, kosilo z eno pijačo in spominsko majico ter ga plačate po izdanem računu ali v gotovini na dan tekmovanja.

Trening:

Ekipe, ki bodo poslale prijave do 25. 8. 2025, lahko opravijo trening na trasi v **četrtek, 28. 8.** Trening v **petek, 29. 8.**, bo dovoljen s posebnim dovoljenjem **samo za tiste ekipe, ki bodo po treningu prenočevale v Sloveniji**. Na treningu ni dovoljena uporaba mrež za čuvanje rib.

Terminski program – sobota, 30. 8. 2025:

7.–8.30: prihod ekip in udeležencev, prijava ekip, žrebanje sektorjev in startnih mest, zajtrk ter slovesna otvoritev,
ob 8.30: odhod na tekmovalno traso, vstop na tekmovalna mesta,
9.50–10. ure: krmljenje rib,
10.–13. ure: tekmovanje,
13.–14. ure: tehtanje ulova in izračun rezultatov,
ob 14. uri: kosilo (gostišče Knuplež),
ob 15. uri: razglasitev rezultatov in podelitev priznanj in nagrad.

Tekma:

Tekma bo po določilih Pravidnika in Pravilih o športnem ribolovu Ribiške zveze Slovenije in pravilih CIPS.

Razglasitev zmagovalcev in podelitev priznanj najboljšim tekmovalcem:

Slovesna razglasitev rezultatov s podelitvijo priznanj in nagrad bo po kosilu.

Marijan Gaber,
predsednik ZRD

RIBIČ

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

Ribič je z odločbo Ministrstva za kulturo, št. 61510-42/2014/3, izdano 16. 5. 2014, vpisan v razvid medijev pod zaporedno številko 1880.

ISSN 0350-4573
UDK 632

Izdaja

Ribiška zveza Slovenije,
1001 Ljubljana, p. p. 195.

Izhaja vsak prvi teden v mesecu, razen številki 1-2 in 7-8, ki so združene.

Uredništvo in uprava:
Tržaška cesta 134
1000 Ljubljana

Telefon:
uredništvo: (01) 256 12 97
tajništvo: (01) 256 12 94
041 738 849
www.ribiska-zveza.si

NASLOVI ELEKTRONSKE POŠTE
RIBIŠKE ZVEZE SLOVENIJE:
Ribiška zveza Slovenije
info.rzs@ribiska-zveza.si

sekretar RZS
sekretar.rzs@ribiska-zveza.si

tajništvo RZS
tajnistvo.rzs@ribiska-zveza.si

računovodstvo RZS
racunovodstvo.rzs@ribiska-zveza.si

uredništvo glasila Ribič
glasiloricibic.rzs@ribiska-zveza.si

Transakcijski račun:
02010-0017838266

UREDNIŠTVO:
Odgovorna urednica:
Nuška Božičnik

UREDNIŠKI ODBOR:
predsednik: Igor Kloboves

člani:
Egon Dolenc,
Vladimir Mikec,
Jure Ušeničnik Schifferstein,
Peter Weibl

ČASOPISNI SVET:
člana:
dr. Jože Ocvirk,
dr. Božidar Voljč

Lektoriranje: Alenka Ličen

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost se od glasila obračunava davek na dodano vrednost.

Naklada: 11.000 izvodov

Priprava za tisk in tisk:
Grafika Soča, d. o. o.

Vsebina

VABILO

32. mednarodno srečanje in tekmovanje mladih v sladkovodnem športnem ribolovu – disciplina LOV RIB S PLOVCEM – za »Pokal Alpe – Jadran« in »Pokal glasila Ribič«.

Marijan Gaber, predsednik ZRD Maribor 202

AKTUALNO

Savinja v zgornjesavinjskem ribiškem okolišu je ponovno oživela

Gregor Križnik 204

DELO RZS

19. Redni kongres skupnosti za športni ribolov Alpe Jadran

Levai Bojan 206

PRAVNI KOTIČEK

Ali ribiški čuvaji lahko uporabljajo brezpilotne zrakoplove?

Anže Petrovič, univ. dipl. prav. 208

OHRANIMO NARAVO

Gradnja valilnice – ribogojnice za »murske zmaje« v Črncih

Marijan Gaber 212

Ozkoškarjevec v Sloveniji

Luka Mrzelj, Diana Marguč, Valentina Pernat 214

NATEČAJ

Natečaj RZS za najboljšo ribiško fotografijo

Marko Krajnc, dr. Miroslav Žaberl 216

DRŽAVNA PRVENSTVA

Ekipa RD Ptuj nepremagljiva na Ptuj

Jože Šmejc 217

ZASLUŽIJO SI NAŠO POZORNOST

Izjemni športni ribič Stanko Rogina
Jože Šmejc 219

RIBOLOV

Ugor, skrivnostni plenilec globin
Vladimir Mikec 221

REPORTAŽA

Dva obraza pomladi ob majhnem potoku
Jure Ušeničnik 223

IZ RIBIŠKIH DRUŽIN

Zbor članov RD Vrhnika in novo poglavje z novim vodstvom

Vladimir Mikec 226

1. Valentinčičev memorial
Toni Janežič 228

MLADI RIBIČ

Delo z mladimi v Ribiški družini Vrhnika
Vladimir Mikec 230

Dan odprtih vrat za mlade ribičke in ribiče
Blaž Hočevar 232

Smuč nam (zaenkrat) ni usojen
Blaž Dominik 233

Ribiški tabor – Jernejček 2025
Konrad Hohler 235

Mladi ribiški car Ribiške družine Ljutomer
Jože Žerdin 237

V SPOMIN

Marjan Žižek - Žižo 237

RIBIČI KUHAJO

Šarenka v solnem objemu
Jure Ušeničnik 238

V posameznih prispevkih izražena stališča ne predstavljajo nujno tudi stališč uredništva.

Obvestilo dopisnikom Ribiča

Dopisnike prosimo, da svoje prispevke pošiljajo na e-naslov:
glasiloricibic.rzs@ribiska-zveza.si.

Rokovnik za leto 2025:

Ribič št.:	1, 2	3	4	5	6	7, 8	9	10	11	12
Prispevke oddati do	12. 1.	2. 2.	2. 3.	6. 4.	4. 5.	1. 6.	3. 8.	7. 9.	5. 10.	2. 11.

Po sklepu predsedstva RZS z dne 18. oktobra 2003 ne honoriram:

- pisem bralcev,
- kapitalnih ulovov,
- obvestil,
- poročil o delu strokovnih delovnih teles RZS.

Prispevke bomo objavljali skladno z razpoložljivim prostorom in njihovo aktualnostjo.

Da bi se izognili neobjavam, občasnim dopisnikom svetujemo predhodni posvet z odgovornim urednikom, da bi skladno s programsko zasnovano zagotovili tematsko uravnoteženost vsebine Ribiča.

ELEKTRONSKA OBLIKA GLASILA – uredite jo pri tajniku vaše ribiške družine ali na elektronskem naslovu uredništva: glasiloricibic.rzs@ribiska-zveza.si.

Uredništvo

SAVINJA V ZGORNJESAVINJSKEM RIBIŠKEM OKOLIŠU JE PONOVRNO OŽIVELA

V četrtek, 22. 5. 2025, smo ljubenski ribiči v sklopu obeležitve 70-letnice delovanja Ribiške družine Ljubno ob Savinji v okviru projekta Oživimo Savinjo, bodi boter svoji ribi v Savinjo v zgornjesavinjskem ribiškem okolišu, s katerim upravljamo, izvedli prvi, simbolični izpust mladice domorodne donavske potočne postrvi iz lastne vzreje in lipanov, ki nam jih je na dan dogodka zagotovila Ribiška družina Bled.

Izpust je potekal na treh lokacijah, po eni v vseh treh občinah, katere območje zajema naš okoliš. Dogodek smo načrtovali kar nekaj časa, saj smo želeli vlagati po spomladanskih visokih vodah, in sicer v izogib prevelikim izgubam mladice in v času, ko bo aktivnost žuželk, katerih populacije so se v času od poplave že dobro obnovile v naših vodah, že dovolj intenzivna, da bodo mladice v novem okolju lahko brez težav našle dovolj hrane. Vremenska napoved je nekaj dni pred dogodkom sicer zbužala dvome pri vseh: pri donatorjih, zaposlenih v osnovnih šolah in menda še pri ribah. Samo pri meni ne, saj sem bil glede na različne vremenske napovedi prepričan, da bo vreme zdržalo. Vedno pa tudi ne moremo imeti smole. A za vsak slučaj sem se vseeno posvetoval z ekipo Neurje.si, ki je prijazno izdelala prognozo in napovedala prihod prvih dežnih kapelj skladno z mojimi pričakovanji, kar se je kasneje tudi potrdilo.

Pričeli smo tik nad naravno znamenitostjo Igla v občini Solčava, nadaljevali pod sotočjem Lučnice in Savinje v Lučah in zaključili pri našem ribiškem domu na Ljubnem ob Savinji. Na vseh treh lokacijah so se nam pridružili županja občine Solčava, ga. Prelesnik Katarina, župan občine Luče, g. Klavdij Strmčnik, ter župan občine Ljubno, sicer tudi dolgoletni član naše ribiške družine, tovariš Franjo Naraločnik, prav tako pa seveda donatorji, ki so omogočili projekt in predstavniki medijev. Skupaj s prvošolci solčavske podružnice ter glavne enote OŠ Blaža Arniča iz Luč in prvošolci Osnovne šole Ljubno ob Savinji smo kot simbol skupnega sodelovanja Ribiške družine Ljubno ob Savinji z vsemi tremi lokalnimi skupnostmi, podjetji, javnimi zavodi ter službami na

področju urejanja voda za skupno prihodnost v Savinjo spustili enoletne ribje mladice. Za pomoč smo se otrokom simbolično zahvalili s kapami z izvezenim našim simbolom, čokoladicami in brezalkoholnim napitkom. Ob zaključku sem navzoče nagovoril in se ob tej priložnosti vsem iskreno zahvalil. Ne le za podporo pri projektu, temveč, kot sem poudaril, tudi za dokaz, da Ribiška družina Ljubno ob Savinji in reka Savinja s pritoki nista ostali sami v najtežjih trenutkih in da je s komunikacijo možno odlično

nadaljevali v občini Luče ...

Z izpustom smo pričeli v občini Solčava ...

...in zaključili na Ljubnem.

Otroke so z ribjimi mladnicami k Savinji tudi zaradi varnosti pospremili donatorji.

O dogodku so poročale številne medijske hiše in o vtisih povprašale tudi najmlajše

ter iskreno sodelovanje prav vseh deležnikov, ki so nemalokrat povsem različnih mnenj, kar omogoča iskanje skupnih rešitev, primernih tako za ljudi kot za naravo in zagotavlja prihodnost lepe, ohranjene narave za naše zanamce v naši dolini. Pridružil se mi je župan občine Ljubno, g. Franjo Naraločnik, ki se je zahvalil za dobro sodelovanje in skrb za naravo ter v imenu svojih županskih kolegov izrazil prepričanje, da ne bo le ljubenska, temveč bodo vse tri občine našega okoliša še naprej podpirale delo Ribiške družine Ljubno ob Savinji in z nami tesno sodelovale.

Po uradnem delu je za goste sledil še voden ogled naše ribogojnice Ljubno z razlago poteka vzreje domorodne potočne postrvi, nato pa seveda še sproščen klepet ob kozarčku v našem ribiškem domu.

V sklopu projekta je tako 151 donatorjev zbralo slabih 49.000 eur. Glavni pokrovitelj projekta je podjetje Nivo Eko d. o. o., glavni donator pa dolgoletni član, častni član, predvsem pa zvest prijatelj Ribiške družine Ljubno ob Savinji ter reke Savinje

Predvsem populacija lipana je v ujmi in kasnejših posegih bila najbolj prizadeta, zato je vložek ključnega pomena za ohranitev populacije v Savinji.

in njene doline tudi v najtežjih trenutkih – mislimo na tovariša Jožeta Mermala, ki je daroval kar slabo polovico zbranega zneska. Projekt še traja, do sedaj zbrana sredstva pa trenutno zadoščajo za pokritje nakupa in vložka mladice lipana ter stroške vzreje in hrane za mladice potočne postrvi za letošnje in prihodnje leto, medtem ko je vse naše ribogojno delo prostovoljno.

Cilj projekta je: v Savinjo s pritoki v našem okolišu v prihodnjih treh letih letno vložiti čim večjo količino zaroda in enoletnih mladice, kar bo ob trenutno še vedno veljavni prepovedi ribolova omogočalo vzpostavitev ugodnih populacij z ustrezno starostno piramido. Zavedamo pa se, in tega bi se resnično morali tudi ostali upravljalci, da je pogoj za to, da Savinja s pritoki ponovno postane bogata kot pred vodno ujmo in taka tudi ostane, nujno ohranitev ustreznega življenjskega prostora zanje, torej ugodnega morfološkega stanja strug in obrežij, za kar se v naši ribiški družini s sodelovanjem z vsemi deležniki trudimo tako rekoč vsakodnevno že dobro desetletje in bomo pri tem vztrajali za vsako ceno tudi v bodoče. Četudi s(m)o ribiči željni ribolova, pa žal pospešeno vlaganje tujerodne šarenke, četudi že skoraj domače in dobrodošle, za potešitev ribiške sle v teh razmerah nikakor ne bi pomenilo izboljšanja stanja, temveč kvečjemu korak nazaj.

V letošnjem letu smo tako v zgornjesavinjski ribiški okoliš v okviru omenjenega projekta skupaj vložili 4000 eno- in dvoletnih lipanov, ki nam jih je zagotovila Ribiška družina Bled in pa 830 lipanov, ki nam jih je dostavil Zavod za ribištvo Slovenije. Iz lastne vzreje smo vložili kar 25.000 kosov enoletnih mladice domorodne potočne postrvi velikosti 9–15 cm. Vsa vlaganja smo izvedli kar se da razpršeno in ob ugodnih vremenskih ter vodnih razmerah z namenom, da zagotovimo čim boljše preživetje mladice v prvih dneh privajanja na naravno okolje.

V nadaljnji vzreji za namen sanacijskega poribljavanja našega okoliša v prihodnjem letu v obeh naših ribogojnih obratih tako ostaja še 50.000 kosov enoletne potočne postrvi in 170.000 kosov zaroda.

Ribolov tudi v letu 2025 v našem okolišu ostaja zaprt, predvidoma pa bomo v zelo omejenem obsegu lovni dni del revirja sprostili za ribolov v letu 2026.

Člani Ribiške družine Ljubno ob Savinji se vsem podpornikom in sodelujočim v projektu iskreno zahvaljujemo!

Več o dogodku in delu ribiške družine lahko najdete na naši Facebook strani www.facebook.com/rdljubno.

Besedilo in fotografije:
Gregor Križnik,
predsednik RD Ljubno ob Savinji

19. REDNI KONGRES SKUPNOSTI ZA ŠPORTNI RIBOLOV ALPE JADRAN

Na 2. redni seji izvršnega odbora Skupnosti za športni ribolov Alpe jadransko (S.C.A.A.) v mandatu 2023–2026, ki je potekala 22. 3. 2025 v Močni so sprejeli sklep o sklicu 19. rednega kongresa Skupnosti, predvidenega za 16. maj 2025 s pričetkom ob 17. uri v kraju Tribanj, Hrvaška.

Izvršni odbor je sprejel tudi letni plan tekmovanj, v katerega je uvrstil tudi srečanje funkcionarjev Skupnosti za športni ribolov Alpe Jadransko (S.C.A.A.), ki so ga izvedli naslednji dan po kongresu.

Na kongres so bile povabljene vse članice skupnosti:

- Hrvatski sportsko ribolovni savez Zagreb,
- Hrvatski savez za sportski ribolov na moru, Rijeka,
- Savez za sportski ribolov na moru Istarske županije, Korumačno,

- Magyar Országos Horgász Szövetség, Budapest,
- Ribiška zveza Slovenije, Ljubljana,
- Zveza za športni ribolov na morju Slovenije, Koper,
- Zveza ribiških družin Maribor, Maribor.

Povabljeni so bili tudi vsi predsedniki članic skupnosti in funkcionarji: Miklós Kozári, Boris Babič, Matija Panič, Bojan Levai, Slaven Brajkovič, Marijan Gaber, Bojan Javornik, Gábor Kovács, Igor Miličič in Robi Feher. Na žalost se nekateri izmed vabljenih zaradi obveznosti ali bolezni niso mogli udeležiti kongresa. Ker na kongresu vsako članico zastopajo trije delegati, ki imajo en glas, so se kongresa namesto njih udeležili njihovi pooblaščenici.

Predsednik skupnosti Miklós Kozári je otvoril kongres, pozdravil vse prisotne in predlagal člane organov kongresa. Predse-

Udeleženci 19. kongresa S.C.A.A

Predsednik skupnosti Miklós Kozári

dovanje je zaupal Matiji Paniču, ki je kongres uspešno vodil skozi vse točke dnevnega reda, ki je bil obsežen, saj je zajemal 14 točk.

Podali so poročila za čas med dvema kongresoma, saj je v letu 2024 kongres zaradi prezasedenosti vodstev članic odpadel in je bil prestavljen na leto 2025. Na sejah IO so bili redno prisotni člani nadzornega odbora, ki so dosledno spremljali delo in izvajanje sprejetih sklepov skupnosti ter podali pozitivno mnenje na delo in finančno poslovanje skupnosti in njenega izvršnega odbora.

DIVJI KRAP! Imate fotografijo divjega krapa iz Slovenije? Imate morda na steni prepiranega? Ali se vam samo poraja vprašanje, je mogoče divji? Pošljite nam fotografijo na glasiloribic.rzs@ribiska-zveza.si V pomoč nam bo pri pripravi prispevka!

Predsednik ZRD Maribor Marijan Gaber

Marijana Gabra, predsednika ZRD Maribor, ki je bil do kongresa začasni tajnik skupnosti ter je delo opravljal vestno in korektno, so izvolili za rednega tajnika organizacije, poleg tega pa je sprejel še funkcijo blagajnika skupnosti.

Člani skupnosti smo se zaradi boljšega in lažjega organiziranja in izvedb aktivnosti, povezanimi s športnim ribolovom, odločili, da se članski letni prispevek članic poviša.

Delegat RZS je izpostavil vprašanje primernosti o starostnem razponu mladoletnih tekmovalcev na tekmi ob akumulaciji Pristava (reka Pesnica), kar je že na UO RZS predlagala komisija za delo z mladimi, ki za udeležence iz Slovenije velja hkrati še kot tekmovalstvo za Pokal glasila Ribič. S pomislekom so soglašali tudi drugi udeleženci iz Slovenije. Sprejeli so sklep, da bo problematika in pobudo o spremembi oz. prilagoditvi tekmovalnih pravil obravnaval UO SŠRA-J na eni od naslednjih sej.

Drugi dan kongresa je bil namenjen tekmovalstvu v lovu rib na morju z obale. Razmere so bile zaradi močnega vetra zahtevne in so zahtevale veliko iznajdljivosti udeležencev. Ekipa RZS je osvojila tretje mesto, prvak pa je postala ekipa ZRD Maribor, drugo mesto je zasedla ekipa Madžarke RZ.

Skupnost Alpe-Jadran je nastala v želji in potrebah po tesnejšem sodelovanju in napredku tekmovalnega športa, kateremu bo to dolgoročno koristilo pri popularizaciji ribištva, še posebno tam, kjer imajo pomembno mesto v aktivnostih mladi ribiči. Vključevanje novih zvez v skupnost se ne omejuje, saj je tako sodelovanje pri izvajanju športnega ribolova tudi poslanstvo skupnosti. Dva lepa dneva druženja, izmenjava mnenj in ribiških prigod so minili v sproščenem in prijetnem vzdušju. Nekatere ekipe so si privoščile še dodatni dan bivanja v kampu in mislim, da smo vsi zadovoljni zapustili kongres.

Besedilo in fotografije:

Levai Bojan,

Funkcionar S.C.A.A. RZS Slovenije

§ ALI RIBIŠKI ČUVAJI LAHKO UPORABLJAJO BREZPILOTNE ZRAKOPLOVE?

Uvod

Brezpilotni zrakoplovi oziroma droni so zelo uporabne naprave, ki omogočajo izvedbo različnih vrst nalog in se lahko uporabljajo v znanstvene, komercialne ter druge civilne namene, mogoče pa jih je uporabiti tudi za izvajanje varnostnih in vojaških nalog. Brezpilotni zrakoplovi lahko prenašajo tovor, prav tako pa so lahko opremljeni s celo vrsto senzorjev in so iz

tega razloga še posebej primerni za fotografiranje in snemanje, pa tudi za opazovanje okolice iz zraka. Brezpilotni zrakoplovi z nameščenimi ustreznimi videokamerami tako lahko omogočajo nadzor velikih površin terena iz zraka. Kljub nesporni uporabnosti brezpilotnih zrakoplovov za izvajanje nadzornih nalog pa je pred odločitvijo o uporabi brezpilotnih zrakoplovov v takšne namene potrebno vzeti v obzir zakonodajo, ki ureja pogoje za

njihovo uporabo in upravljanje, predvsem pa tudi zakonodajo s področja varstva osebnih podatkov, saj je s snemanjem oziroma fotografiranjem okolice mogoče zajeti veliko količino osebnih podatkov.

Pogoji za uporabo brezpilotnega zrakoplova

Razvoj tehnologije običajno prehitava razvoj prava na določenem področju, zato je bila ob prihodu brezpilotnih zrakoplovov na trg zakonodaja, ki ureja to področje, pomanjkljiva. Danes pa ni več tako, saj pogoje za uporabo brezpilotnih zrakoplovov v EU in Sloveniji ureja enotna zakonodaja. Od 1. 7. 2020 je namreč v veljavi Izvedbena uredba Komisije (EU) 2019/947 z dne 24. maja 2019 o pravilih in postopkih za upravljanje brezpilotnih zrakoplovov, ki določa kategorije zrakoplovov, pogoje za njihovo uporabo ter pogoje, ki jih morajo izpolnjevati piloti na daljavo. Na tem področju je relevantna še nacionalna Uredba o izvajanju izvedbene uredbe Komisije (EU) o pravilih in postopkih za upravljanje brezpilotnih zrakoplovov (Uradni list RS, št. 39/24, v nadaljevanju: nacionalna uredba).

Na podlagi 3. člena Uredbe Komisije (EU) 2019/947 se brezpilotni zrakoplovi lahko uporabljajo v treh kategorijah, in sicer v odprti, posebni ali certificirani kategoriji, le-te pa se razlikujejo po pogojih in kriterijih, kot so masa zrakoplova, razdalja letenja od ljudi, nadzor zrakoplova v vidnem polju pilota na daljavo, višina leta in podobno.

Za operacije sistemov brezpilotnih zrakoplovov v *odprti kategoriji* se pred začetkom operacije (začetkom letenja) ne zahteva nobeno predhodno operativno dovoljenje ali operativna izjava operatorja (upravljavca) sistema brezpilotnega zrakoplova. Za brezpilotne zrakoplove v odprti kategoriji, ki je razdeljena še v podkategorije A1, A2 in A3, na podlagi 4. člena Uredbe velja omejitev, da mora biti največja vzletna masa zrakoplova manjša od 25 kg. Nadalje mora biti brezpilotni zrakoplov vedno v vidnem polju pilota na daljavo, razen kadar zrakoplov leti v načinu spremljanja pilota ali kadar pilotu pomaga opazovalec brezpilotnega zrakoplova, pri tem pa mora pilot na daljavo zagotavljati, da brezpilotni zrakoplov ostaja na varni razdalji od ljudi in ne leti nad zbori ljudi. V tej kategoriji je mogoče z brezpilotnim zrakoplovom med letom leteti na razdalji 120 metrov od najbližje točke na zemeljski površini, razen kadar preleti oviro, brezpilotni zrakoplov pa med letom ne sme prevažati nevarnih snovi in tudi ne sme odvreči nobenega materiala.

Na podlagi 5. člena Uredbe pa gre za operacije sistemov brezpilotnih zrakoplovov v *posebni kategoriji*, kadar ni izpolnjen kakšen od kriterijev za odprto kategorijo. Posebna kategorija se bo lahko uporabljala na podlagi deklaracije ali certifikacije, odvisno od stopnje tveganja operacije, ki presega zahteve za odprto kategorijo. Za upravljanje letalnikov v posebni kategoriji se zahteva operativno dovoljenje, ki ga izda pristojni organ.

Na podlagi 6. člena Uredbe pa je *certificirana kategorija* predvidena za izvajanje operacij z brezpilotnimi zrakoplovi, ki so certificirani po ustreznem postopku in če se bodo izvajale operacije nad skupinami ljudi ter če se bo z njimi prevažalo ljudi ali če se bo z njimi prevažal nevaren tovor. Za operacije sistemov brezpilotnih zrakoplovov v certificirani kategoriji se zahtevata certifikacija sistema brezpilotnega zrakoplova in certifikacija operatorja ter po potrebi izdaja licence pilotu na daljavo.

Z Uredbo so predpisani tudi pogoji za pilote na daljavo. Piloti na daljavo, ki upravljajo sisteme brezpilotnih zrakoplovov v odprti kategoriji, morajo biti skladno s 8., 9. in 14. členom Uredbe, stari najmanj 16 let in izpolnjevati zahteve glede usposobljenosti ter se morajo tudi registrirati, vendar zgolj v primeru upravljanja zrakoplova z največjo vzletno maso 250 g ali več, zrakoplova, ki lahko v primeru trčenja na človeka prenese več kot 80 joulov kinetične energije oziroma zrakoplova, opremljenega s senzorjem, ki lahko zajame osebne podatke. Slednje ne velja v primeru, če gre za zrakoplov, ki skladno z Direktivo 2009/48/ES šteje za igra-

čo. Nadalje morajo piloti na daljavo pri letenju z brezpilotnimi letalniki skladno s 15. členom Uredbe upoštevati tudi morebitna opredeljena geografska območja, kjer je letenje z brezpilotnimi letalniki omejeno ali celo prepovedano.¹

Dodatne pogoje za pilote določa še nacionalna uredba. Na podlagi 4. člena nacionalne uredbe registracija operatorjev sistemov brezpilotnih zrakoplovov velja 30 mesecev. Skladno s 5. členom nacionalne uredbe mora pilot brezpilotnega zrakoplova skleniti tudi obvezno zavarovanje za sistem brezpilotnega zrakoplova v skladu s predpisom, ki ureja obvezna zavarovanja v prometu. Nacionalna uredba pa podrobneje določa tudi pogoje za geografska območja, ki jih morajo piloti na daljavo upoštevati pri upravljanju brezpilotnih letalnikov. Na tem mestu velja zgolj omeniti, da so na podlagi 14. člena nacionalne uredbe operacije sistemov brezpilotnih zrakoplovov v urbanih okoljih zaradi zagotavljanja splošne varnosti in zasebnosti **prepovedane v odprti kategoriji** na območju stavb in nadzemnih gradbenih inženirskih objektov, kjer so ljudje. Določena je tudi izjema, in sicer slednje ne velja, kadar sistem brezpilotnega zrakoplova ne presega mase 1200 gramov, se operacija izvaja podnevi in do višine 50 metrov nad tlemi ter operator pred izvedbo operacije pridobi odobritev lastnika ali uporabnika nepremičnine, nad katero se izvaja let, in predhodno najavo leta (skladno s predpisanim obrazcem).²

Uporaba brezpilotnih zrakoplovov torej od pilota na daljavo (zaradi zagotavljanja varnosti ljudi in premoženja) zahteva veliko pazljivost in pozornost ter predvsem izponjevanje vseh zgoraj navedenih pogojev in omejitev letenja.

Glede na zgoraj navedene pogoje gre zaključiti, da bi za potencialno uporabo brezpilotnih zrakoplovov za pregled vodnega pasu za namene izvajanja ribiškočuvarjske službe lahko bili potencialno primerni zrakoplovi, ki izpolnjujejo zahteve za odprto kategorijo.

Omejitve na področju varstva osebnih podatkov

Uredba Komisije (EU) 2019/947 ne ureja področja obdelave osebnih podatkov, ki lahko nastane z zajemom videoposnetkov oseb iz zraka. Iz navedenega razloga je potrebno uporabo brezpilotnih zrakoplovov za izvajanje nalog nadzora presoditi tudi z vidika zakonodaje, ki ureja varstvo osebnih podatkov, tj. Splošne uredbe (GDPR) in Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2).

Na podlagi 4. člena Splošne uredbe (GDPR) pojem »osebni podatek« pomeni katero koli informacijo v zvezi z določenim ali določljivim posameznikom, tj. s posameznikom, ki ga je mogoče neposredno ali posredno določiti, med drugim tudi z navedbo enega ali več dejavnikov, ki so značilni za fizično, fiziološko identiteto tega posameznika.

Tako lahko hitro ugotovimo, da videoposnetek ali fotografija osebe vsebuje osebne podatke, vendar pod pogojem, da je posameznik na videoposnetku oziroma fotografiji razviden do te mere, da bi ga bilo mogoče prepoznati. Po drugi strani pa to pomeni, da videoposnetek posameznika ne bo predstavljal osebnega podatka, če posameznika zaradi slabe kakovosti videoposnetka ali oddaljenosti snemanja tudi s pomočjo drugih podatkov, ki so na voljo, ne bo mogoče določiti. Navedeno velja ne glede na način nastanka videoposnetka oziroma fotografije.

Vsakršno ravnanje, ki se nanaša na osebne podatke, pa hkrati pomeni tudi dejanje obdelave osebnih podatkov. Skladno s 4. členom Splošne uredbe namreč obdelava osebnih podatkov predstavlja vsako dejanje ali niz dejanj, ki se izvaja v zvezi z osebnimi podatki ali nizi osebnih podatkov z avtomatiziranimi sredstvi ali brez njih. V Splošni uredbi so naštetta ravnanja, kot je na primer zbiranje, beleženje, urejanje, strukturiranje, shranjevanje,

¹ Omejitve so objavljene na spletni strani: <https://caaslovenia.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=25ba69037c264c5faa5381-174f76f8618&fbclid=IwAR1vx5KkuffjZmLba7aFg-02nuUDEDrgAVAnqPn6qJ4T1LYmxUrq8LIDP8Y>

² <https://www.caa.si/geografske-omejitve-za-uas.html>

prilaganje ali spreminjanje, priklic, vpogled, uporaba, razkritje s posredovanjem, razširjanje ali drugačno omogočanje dostopa, prilaganje ali kombiniranje, omejevanje, izbris ali uničenje.

Za dejanje obdelave osebnih podatkov je zato treba šteti tudi primer, ko snemanje z brezpilotnim zrakoplovom ne pomeni zajema videoposnetkov oziroma fotografij in gre zgolj za opazovanje preko žive slike. Tudi v takšnem primeru gre za obdelavo osebnih podatkov, če slika omogoča prepoznavo posameznikov.

Za zakonito obdelavo osebnih podatkov pa skladno s 6. členom Splošne uredbe o varstvu podatkov velja, da morajo biti najprej izpolnjeni določeni pogoji, in sicer mora najprej obstajati ustrezna pravna podlaga za obdelavo osebnih podatkov.

Pri uporabi brezpilotnih zrakoplovov za namen izvajanja pooblastil ribiških čuvajev je mogoče razmišljati o treh možnih pravnih podlagah, in sicer je izvajanje nadzora z brezpilotnimi letalniki lahko potrebno za izpolnitev kakšne zakonske obveznosti upravljavca ali pa bi morda lahko šlo za zakoniti interes upravljavca, kadar nad njegovim interesom ne prevladajo interesi ali temeljne pravice in svoboščine posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki. Pravna podlaga pa je lahko tudi v tem, da je obdelava osebnih podatkov potrebna za opravljanje naloge v javnem interesu ali pri izvajanju javne oblasti, dodeljene upravljavcu. Pri tem ne gre spregledati, da se termin *upravljalec* nanaša na upravjalca osebnih podatkov, v konkretnem primeru je to ribiška družina. Druge možne pravne podlage za obdelavo osebnih podatkov, ki jih določa Splošna uredba, pa ne bodo prišle v poštev in jih lahko na tej točki odmislimo.³

Predvsem pa se pri uporabi brezpilotnih zrakoplovov za nadzor okolice oziroma – povedano drugače – javnih površin pojavi vprašanje, ali takšno ravnanje morda pomeni izvajanje videonadzora? Odgovor na to vprašanje je pravno pomemben, saj je področje videonadzora posebej urejeno v Zakonu o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2).

Ali uporaba brezpilotnih zrakoplovov za nadzor ribolovnega revirja predstavlja uvedbo videonadzora?

Razlage pomena pojma videonadzor ni mogoče najti v zakonodaji, ki ureja varstvo osebnih podatkov, zato se je pri tem mogoče opreti na jezikovni pomen besede videonadzor. V Slovarju slovenskega knjižnega jezika je namreč opredeljen pomen besede *videonadzor*, in sicer gre za »sistematično pregledovanje, spremljanje poteka določene dejavnosti, stanja česa s pomočjo videokamer, videoposnetkov«.

Uporaba brezpilotnih letalnikov, opremljenih s kamerami za zajem videoposnetkov, se tako po namenu uporabe močno približa definiciji pojma videonadzor in pri tem lahko govorimo o videonadzoru javnih površin, saj je vodni pas načeloma dostopen vsem posameznikom. Skladno z definicijo tega pojma v Zakonu o urejanju prostora (ZUreP-3) je namreč javna površina praviloma odprta prostorska ureditev, namenjena splošni rabi, pri tem pa je lahko naravna ali ustvarjena z gradbenimi ali drugimi posegi v prostor. Pri tem je treba omeniti, da lastništvo javne površine ni ključen razlikovalni element, saj je javna površina lahko v lasti države, občine ali v zasebni lasti, bistveno pa je, da je namenjena splošni rabi in dostopna vsem.

Ribiškočuvajska služba mora skladno z Zakonom o sladkovodnem ribištvu (ZSRib) na celotnem ribiškem revirju posamezne ribiške družine opravljati nadzor nad ribolovom, ribolovnimi dovolilnicami, plenom in ribiški pripravami. Ribiški čuvaji pa so med izvajanjem svojih nalog uradne osebe in nosilci javnih pooblastil. Zakon sicer ne določa, katera tehnična sredstva lahko ribiški čuvaj uporabi za izvajanje svojih nalog, vendar pa bi pri nadzoru z brezpilotnimi zrakoplovi brez dvoma šlo za sistema-

tično in organizirano dejavnost snemanja oziroma prenosa žive slike za izvajanje nadzornih nalog ribiških čuvajev.

Pri uporabi videonadzornih kamer za snemanje ali fotografiranje terena iz zraka gre tako za dejanske okoliščine, ki ustrezajo pojmu videonadzora javnih površin, kot ga ureja 80. člen Zakona o varstvu osebnih kategorij (ZVOP-2). Takšen položaj nastane tudi v primeru, ko ne gre za zajem videoposnetkov ali fotografij, ampak zgolj za prenos žive slike. Navedeno izhaja tudi iz nezavezujočega mnenja Informacijskega pooblaščenca št. 07120-1/2021/472 z dne 13. 9. 2021. Iz mnenja izhaja, da gre za videonadzor v najširšem smislu, tudi kadar gre za uporabo videokamer za sistematično snemanje, prenos in shranjevanje žive slike z ene lokacije na drugo, prav tako pa tudi vse rešitve, ki zajemajo zgolj prenos žive slike brez snemanja (t. i. podaljšano oko).

Glede na navedeno morajo biti pri uporabi brezpilotnih zrakoplovov za opazovanje javnih površin izpolnjeni vsi pogoji za uvedbo videonadzora, kot jih določa Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2). To pa pomeni izpolnjevanje splošnih pogojev, kot so opredeljeni v 76. členu ZVOP-2, kot tudi posebnih pogojev iz 80. člena zakona, ki določajo videonadzor javnih površin.

Tako mora upravljavec osebnih podatkov najprej sprejeti utemeljeno in ustrezno obrazloženo odločitev o uvedbi videonadzora, v obliki pisnega sklepa ustreznega organa ribiške družine o uvedbi videonadzora. Treba je objaviti obvestilo o videonadzoru na območju, kjer se izvaja videonadzor. Prav tako mora biti urejeno vprašanje hrambe videoposnetkov, in sicer kar najkrajši možen čas ter omejitev vpogleda v hranjene videoposnetke. Videoposnetki ali fotografije morajo biti kot zbirka osebnih podatkov tudi ustrezno varovani, v primeru prenosa izvajanja videonadzora na pogodbenega izvajalca pa je treba skleniti tudi pogodbo o obdelavi osebnih podatkov.

Skladno s prvim odstavkom 80. člena ZVOP-2 pa je videonadzor na javnih površinah dovoljen le, kadar je to potrebno zaradi obstoja resne in utemeljene nevarnosti za življenje, osebno svobodo, telo ali zdravje ljudi, varnost premoženja upravljavca ali varovanje tajnih podatkov upravljavca ali obdelovalca v prenosu in teh namenov ni mogoče doseči z drugimi sredstvi, ki manj posegajo v pravice posameznika do varstva njegovih osebnih podatkov, zasebnosti in dostojanstva.

Videonadzor na javnih površinah je skladno z 80. členom ZVOP-2 dovoljen tudi za namene varovanja varovanih oseb ter posebnih objektov in okolišev objektov, ki jih varuje policija, Slovenska vojska, pristojni organi za področje varnosti države, pravosodna policija, oziroma varovanja drugih prostorov, zgradb ali območij, ki jih je treba varovati na podlagi zakona, in sicer samo v obsegu in trajanju, potrebnem za doseganje namena. Vpogled, uporaba ali posredovanje posnetkov so dopustni le za te namene.

Prav tako mora biti izvajanje videonadzora omejeno, saj se lahko videonadzor na podlagi drugega odstavka 80. člena ZVOP-2 izvaja le glede tistih bližnjih ali povezanih delov javne površine in v obsegu, kjer je treba varovati zgoraj navedene interese.

³ Med drugimi pravnimi podlagami so npr. privolitev posameznika, izvajanje pogodbe itd.

dne 20. 12. 2023, ki obravnava uporabo brezpilotnih letalnikov v inšpekcijskem postopku. Iz mnenja izhaja, da je pri uporabi brezpilotnih letalnikov opremljenih s kamerami in drugimi senzorji treba upoštevati, da takšna raba lahko predstavlja zajem bistveno večjega območja kot snemanje s fotoaparatom in kamero, ki je običajno usmerjeno na točno določeno stvar. Informacijski pooblaščenec je bil mnenja, da bi bilo treba pooblastilo, ki bi inšpektorju dovoljevalo, da lahko v inšpekcijskem postopku fotografiranje in snemanje izvaja tudi z uporabo brezpilotnega letalnika, izrecno določiti v zakonu.

Po drugi strani pa je treba omeniti še, da bi sistematična uporaba brezpilotnih zrakoplovov s strani uradnih oseb za opazovanje okolice z daljave oziroma s kamerami nizke ločljivosti, ki ne omogočajo zajema osebnih podatkov zaradi načina uporabe, dejansko lahko predstavljala nedopusten izogib veljavni zakonski ureditvi.

Sklepno

Zaključimo lahko, da bi bilo uporabo brezpilotnih zrakoplovov za namene izvajanja nadzora ribolova v posameznem ribiškem okolišu težko utemeljiti, saj zato ni ustrezne pravne podlage v veljavni zakonodaji. Ni dvoma o tem, da so ribiške družine dolžne nadzorovati vode, ki jih upravljajo. Prav tako ni dvoma o tem, da so ribiški čuvaji pri izvajanju svojih nalog uradne osebe in imajo lahko v določenih primerih težko nalogo pri samem dostopu oziroma obvladovanju terena, kar bi bilo zagotovo lažje z uporabo sodobnih tehnologij. Vendar pa bi uporaba brezpilotnih zrakoplovov za nadzor ribolovnega revirja *de-facto* pomenila uvedbo videonadzora javnih površin. Zato je treba upoštevati zakonodajo, ki določa, da je v zasebnem sektorju ukrep videonadzora javnih površin dopusten v skrajnem primeru, ko gre za nujno potreben ukrep za odvracanje resne in utemeljene nevarnosti za varnost premoženja upravljavca in tega namena ni mogoče doseči z drugimi sredstvi, ki manj posegajo v pravice posameznikov. Pri tem je treba upoštevati tudi dejstvo, da prostoživeče živali, kamor sodijo tudi ribe, niso premoženje ribiških družin, ampak gre za naravni vir v upravljanju države. Uporabo brezpilotnih zrakoplovov za namen opravljanja ribiškočuvajske službe bi bilo zato treba najprej urediti v zakonodaji.

Anže Petrovič, univ. dipl. prav., foto: spletni viri

Literatura

Izvedbena uredba Komisije (EU) 2019/947 z dne 24. maja 2019 o pravilih in postopkih za upravljanje brezpilotnih zrakoplovov (UL L 152, 11.06.2019, str. 45-71)

Uredba o izvajanju izvedbene uredbe Komisije (EU) o pravilih in postopkih za upravljanje brezpilotnih zrakoplovov (Uradni list RS, št. 39/24)

Zakon o sladkovodnem ribištvu (Uradni list RS, št. 61/06, ZSRib)

Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (UL L 119, 4. 5. 2016, p. 1–88, Splošna uredba o varstvu podatkov)

Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 163/22, ZVOP-2)

Zakonu o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 199/21, s spremembami, ZUreP-3)

Stvarnopravni zakonik (Uradni list RS, št. 87/02 z dne 17. 10. 2002, s spremembami, SPZ)

<https://www.caa.si/brezpilotni-zrakoplovi.html>

Mnenje Informacijskega pooblaščenca št. 07120-1/2023/538 z dne 20. 12. 2023

Mnenje Informacijskega pooblaščenca št. 07120-1/2021/472 z dne 13. 9. 2021

Videonadzor na javnih površinah sicer skladno s tretjim odstavkom 80. člena ZVOP-2 lahko izvaja oseba zasebnega sektorja (kamor sodijo tudi društva), ki upravlja z javno površino ali na njej zakonito opravlja dejavnost, vendar pri tem lahko za zasebni sektor videonadzor izvaja le pooblaščen varnostno osebje, ki izpolnjuje pogoje po zakonodaji, ki ureja zasebno varovanje in mora biti tudi izrecno pooblaščen za izvajanje videonadzora. Videonadzor pa se lahko izvaja tudi na način, da se ob snemanju izvaja spremljanje dogajanja v živo.

Posnetki videonadzora na javnih površinah se lahko hranijo največ šest mesecev od trenutka nastanka posnetka. Upravlavec videonadzornega sistema, ki izvaja videonadzor javnih površin, pa ima tudi prijavno dolžnost, saj mora v primeru, ko videonadzorni sistem posname dogodek, ki ogroža zdravje ali življenje posameznika, o tem nemudoma obvestiti policijo ali drug pristojni subjekt.

Vidimo lahko, da za uvedbo videonadzora javnih površin ne zadostuje zgolj opredelitev namena, npr. zagotavljanje varnosti premoženja upravljavca, temveč mora biti ukrep tudi sorazmeren, kar pomeni, da namena ni mogoče doseči z milejšimi ukrepi. Na tem mestu pa se pojavi vprašanje, ali gre pri izvajanju videonadzora ribolovnega revirja sploh lahko za varovanje premoženja ribiške družine. Na podlagi 15.a člena Stvarnopravnega zakonika živali namreč niso stvari, čeprav se za njih uporabljajo pravila o premečinah, ampak čuteča živa bitja, katerih zaščito urejajo posebni zakoni. Na podlagi 7. člena Zakona o sladkovodnem ribištvu pa so ribe v celinskih vodah naravni vir pod posebnim varstvom države, ki je pristojna za njihovo upravljanje. Riba, ki je ulovljena v skladu z vsemi predpisanimi pravili, pa postane last ribiča, ki je ribo ulovil. Na tej podlagi lahko zaključimo, da prostoživeče ribe niso last in s tem tudi ne premoženje ribiške družine. Videonadzora z brezpilotnimi zrakoplovi za zagotovitev spoštovanja pravil ribolova tako ni mogoče utemeljiti z namenom varovanja premoženja ribiške družine, saj gre za izvajanje nalog, ki jih je država s koncesijsko pogodbo prenesla za ribiške družine.

Ribiškočuvajska služba se namreč skladno z Zakonom o sladkovodnem ribištvu izvaja na podlagi javnega pooblastila, ki se podeli izvajalcem ribiškega upravljanja, tj. ribiškimi družinam. Ribiške družine kot izvajalci ribiškega upravljanja imajo zato na podlagi zakona dolžnost organizirati opravljanje ribiškočuvajske službe tako, da so vse vode nadzorovane. Vsaka ribiška družina ima torej že na podlagi zakona dolžnost organizirati delo ribiškočuvajske službe in ribiških čuvajev na tak način, da lahko nadzira celoten revir, s katerim upravlja. Pri tem pa ni predpisano, s kakšnimi tehničnimi sredstvi lahko ribiške družine to počnejo. Vendar pa Zakon o varstvu osebnih podatkov v 80. členu ne določa, da lahko videonadzor javnih površin izvajajo kar vse osebe z javnimi pooblastili in za kakršenkoli namen, prav tako takšnega pooblastila ne vsebuje Zakon o sladkovodnem ribištvu.

S tega vidika je zanimivo tudi stališče Informacijskega pooblaščenca v nezavezujočem mnenju št. 07120-1/2023/538 z

Ob kolesarsko-pohodniškem mostu čez Muro v Črncih so slavnostno otvorili pričetek gradnje valilnice.

Udeleženci dogodka

Dr. Polona Pengal, direktorica Zavoda REVIVO, v Sloveniji vodja projekta LIFE-Boat4sturgeons

Mag. Eva Horvat na Zavodu REVIVO pomaga pri uresničevanju idej, raziskav, projektov in delavnic.

Priprava gradbišča za valilnico-ribogojnico za vzrejo kečige neposredno ob reki Muri v Črncih, občina Apače.

Dr. Polona Pengal in dr. Andrej Steyer, župan Občine Apače, sta prezela trak in s tem uradno odprla gradnjo valilnice - ribogojnice.

zemeljska dela, izvedlo črpališče vode iz Mure, ki bo preko usedalnika speljano v valilnico - ribogojnico in preko povratnega voda v prostem padu vrnjeno Muri. Poskrbeli bodo tudi za vso infrastrukturo: gradnja dovodne ceste, elektro- in vodovodna napeljava in drugi komunalni vodi. Po izjavi direktorja podjetja bo voda iz Mure stekla skozi valil-

nico - ribogojnico v roku dveh mesecev. Ribogojec iz domače ribiške družine (RD Radgona) že nestrno čaka na čas, ko bo lahko začel z delom v ribogojnici.

Da je projekt nastal in sedaj začel živeti, gre pohvala in zahvala Zavodu Revivo in njegovi direktorici dr. Poloni Pengal, ki je s sodelavci ugriznila v to »kisló jabolko«, zato ni nobenega dvoma o končnem uspehu projekta, »murski zmaji« bodo spet plavali v Muri!

Na slavnostni otvoritvi smo slišali sodelujoče, da s tem projektom zgodba še ni končana. Vse nas čaka še veliko dela, da odpravimo grehe preteklosti, s katerimi smo Muro z regulacijskimi ukrepi v zadnjih 200 letih ukleščili v 75-metrski kanal in s tem močno poslabšali njene habitate. V zadnjih letih izvedeni ukrepi za izboljšanja habitatov v Muri in ob njej so dobra popotnica, ki nam kaže, da bomo tudi na tem področju uspeli.

Slavnostne otvorite so se udeležili tudi: župan občine Apače s sodelavci, vodja ZRSVN-OE Maribor s sodelavcem, predstavnica podjetja Krka d. d. Novo mesto, ravnateljica osnovne šole Apače, Ribiška zveza Slovenije, Zveza ribiških družin Maribor, predstavniki ribiških družin izvajalk ribiškega upravljanja na Muri in predstavniki podjetja izvajalca gradbenih del. Vsi sodelujoči podpirajo projekt, tudi z donacijami.

Po uvodnih besedah sta dr. Andrej Steyer, župan Občine Apače, in dr. Polona Pengal, direktorica Zavoda Revivo, slavnostno prerezala trak, kar je pomenilo začetek gradbenih del na valilnici - ribogojnici.

Besedilo in fotografije:

Marijan Gaber, predsednik KNE RZS

Partnerji projekta LIFE-Boat 4 Sturgeon naslavljajo poziv ribičem:

»Da bi zbrali čim več informacij, prosimo vse ribiče in ribičke, da nam pomagajo! Če v porečju reke Donave ujamete jesetra in ga imate možnost za kratek čas varno zadržati v vodnem telesu, se nemudoma obrnite na projektno ekipo, da se dogovorimo o nadaljnjem postopku.«

Če varno zadržanje rib ni mogoče, sledite naslednjim korakom:

- izmerite in fotografirajte ribe;
- preverite ribo za barvne oznake na dnu gobca poleg brkov;
- upoštevajte čas in kraj ter morebitne druge anomalije;
- podatke pošljite projektni ekipi po e-pošti lb4s@boku.ac.at ali prek storitve za sporočanje (WhatsApp/Signal/SMS) na +43 650 4507428.

Vse informacije o projektu najdete na povezavi: <https://lb4sturgeon.eu/>. Je tudi v slovenščini.

OZKOŠKARJEVEC V SLOVENIJI

Ozkoškarjavec (*Pontastacus leptodactylus*) je vzhodnoevropska vrsta potočnega raka, ki v povprečju zraste do 15 cm, lahko tudi do 30 cm. Živi več kot 10 let. Ima dolge in ozke škarje, po katerih je dobil tudi ime. Površina glavoprsja in škarij je pokrita s številnimi drobnimi trni. Kljub temu da Slovenija leži na meji njegove naravne razširjenosti, je na našem ozemlju tujeroden zaradi vnosa s strani človeka. Do danes sta znani dve populaciji ozkoškarjevca v Sloveniji: v reki Pivki in v ribniku Lava ob Savinji. Tujerodne vrste zaradi tekmovanja za življenjski prostor in hrano ter zaradi prenosa bolezni predstavljajo nevarnost za naše domorodne vrste. Na Zavodu za ribištvo Slovenije v okviru sklada za Podnebne spremembe izvajamo izlov in monitoring ozkoškarjevca na obeh omenjenih lokacijah v sodelovanju z lokalnima ribiškima družinama, RD Postojna in RD Laško.

Kronološka zgodovina vnosa/najdb ozkoškarjevca v Sloveniji

Leta 2017 – je bil na socialnih omrežjih objavljen izpust ozkoškarjevca v reko Savinjo blizu Šempetra. Prisotnosti ozkoškarjevca na območju izpusta z monitoringi (še) nismo potrdili, kar kaže na to, da izpuščeni raki v Savinji verjetno niso preživel. Istega leta je bil ozkoškarjavec najden tudi v ribniku Lava pri Savinji (BioPortal.si). Glede na oddaljenost od lokacije prvega izpusta gre verjetno za ločena vnosa v okolje.

Leta 2019 je Finančna uprava Slovenije zasegla 68 osebkov ozkoškarjevca, ki so bili skriti v blagu ukrajinskega voznika tovarnjaka.

Leta 2021 smo preko objave na socialnih omrežjih v okviru projekta LIFE-IP NATURA.SI z namenom ozaveščanja o drugi tujerodni invazivni vrsti, raka trnavca, pod komentarji zasledili fotografijo ozkoškarjevca iz območja reke Pivke. Predstavniki ZZRS smo na podlagi tega podatka izvedli terensko vzorčenje z vršami, s katerimi smo potrdili njegovo prisotnost. Tekom vzorčenja smo na območju razširjenosti ozkoškarjevca v Pivki našli tudi jelševca (*Astacus astacus*), največjo avtohtono vrsto potočnega raka v Sloveniji.

Izvor vnesenih osebkov

Ozkoškarjavec (*Pontastacus leptodactylus*) izvira iz območja Azovskega, Črnomskega in Kaspijskega povodja. Znotraj vrste obstajajo tri genetske linije: evropska, azijska in turška (Bláha in sod., 2023). Ozemlje Slovenije se večinoma nahaja izven njegove naravne poselitve, vendar bi se evropska linija po naravni poti lahko razširila v vzhodni del Slovenije iz Hrvaške ali Madžarske. V primeru naravnega širjenja ga teoretično lahko pričakujemo v porečju reke Save in Drave. Za

razjasnitev statusa izvora slovenskih populacij smo s pomočjo kolegov iz Fakultete za ribištvo in zaščito voda Univerze v Južni Bohemiji opravili genetske raziskave. Z analizami smo ugotovili, da osebkovi obeh populacij ozkoškarjevca v Sloveniji pripadajo azijski liniji, ki v Sloveniji velja za tujerodno. Osebkovi iz Pivke in ribnika Lave so genetsko najbolj podobni osebkom, ki izhajajo iz Ukrajine, Belorusije, Armenije in Turčije. V preteklosti so v ribarnicah prodajali žive ozkoškarjevce z armenjskim poreklom. To nakazuje, da so bili raki najverjetneje kupljeni v ribarnici ter izpuščeni v naravo z namenom reševanja živali. Kljub dobremu namenu pa je takšna praksa za naravo in domorodne vrste lahko izjemno škodljiva. Zato je posebej pomembno ozaveščati javnost o problematiki tujerodnih vrst in posledicah, ki jih taka dejanja povzročijo.

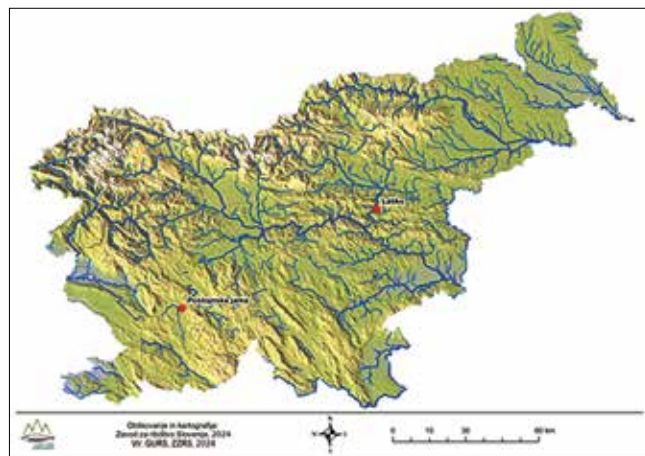
Izlov ozkoškarjevca v ribniku Lava

Z izvajanjem ukrepov za zmanjševanje populacije in posledično zmanjšanje možnosti za širjenje na nova območja smo pričeli leta 2019. Ukrepe izvajamo z lovom z vršami preko cele sezone aktivnosti rakov (od zgodnje pomladi do pozne jeseni). Monitoring populacije se izvaja vsako leto v oktobru in ga prikazujemo kot ulov na enoto napora (CPUE = število osebkov na vršo, na eno lovno noč). Samice ozkoškarjevca po izvedenih meritvah odstranimo, medtem ko samce izpustimo nazaj v ribnik. Pred izpustitvijo samce označimo in z mehanskim odstranjevanjem gonopodov (razmnoževalne strukture) kastriramo. Na ta način jim preprečimo nadaljnje razmnoževanje. Odrasli samci namreč plenijo manjše osebkove svoje vrste, zato s tem prispevajo k omejevanju rasti populacije.

Rezultati monitoringa, izvedeni v jesenskem času v zadnjih petih letih, prikazujejo trend upada populacije ozkoškarjevca

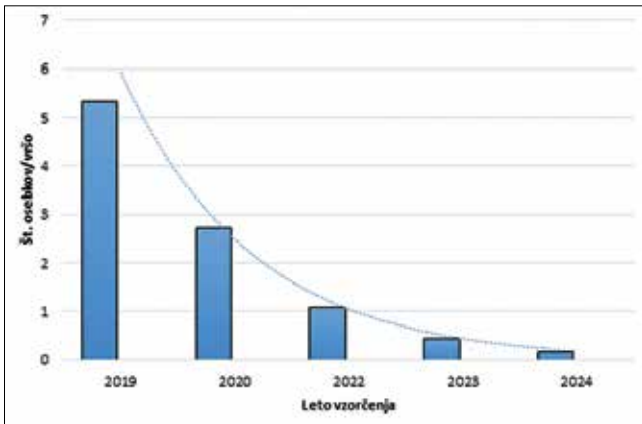

Slika 1: Ozkoškarjavec (*Pontastacus leptodactylus*) (levo). Prisotnost ozkoškarjevca v Sloveniji (desno).

Slika 2: Ribnik Lava.

Slika 3: Povprečno število ujetih osebkov ozkoškarjevca na vršo v času monitorin-ga med leti 2019 in 2024 v ribniku Lava.

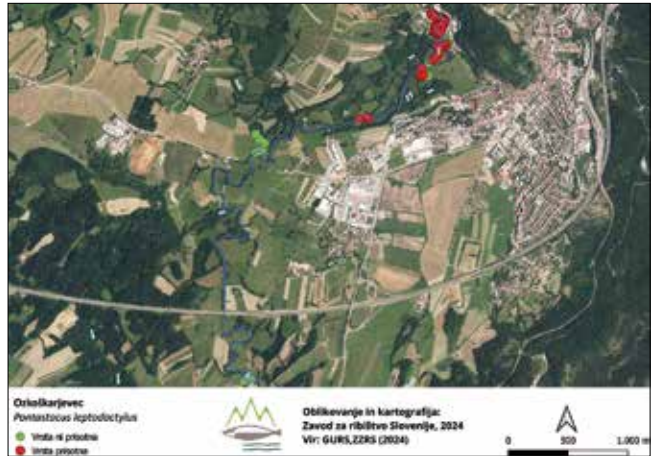
v ribniku Lava (Slika 3). Vsaj zaenkrat kaže, da je vrsta prisotna le v ribniku Lava, v Savinji je do zdaj še nismo potrdili. Predpostavljamo, da vrsti habitat v Savinji ne ustreza najbolj.

Izlov ozkoškarjevca v reki Pivki

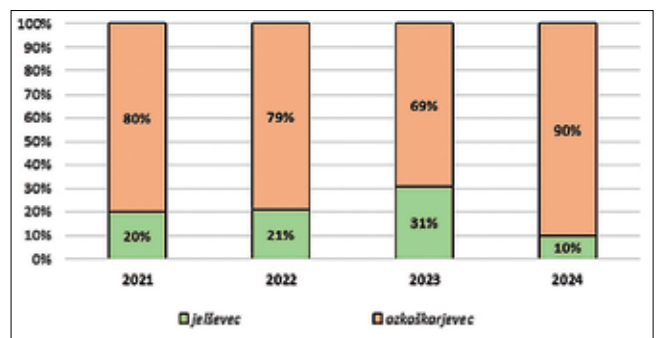
Po odkritju jeseni leta 2021 smo pričeli z raziskovanjem razširjenosti in intenzivnim izlovom ozkoškarjevca v reki Pivki. Za izlov smo tudi na tej lokaciji uporabljali vrše. Ujete ozkoškarjevce smo po opravljenih meritvah odstranili, jelševce pa izpustili nazaj v naravo. Vrsti med sabo tekmujeta za prehranske vire in habitat. Z izlovom ozkoškarjevca v Pivki tako zmanjšujemo pritisk medvrstne kompeticije ozkoškarjevca z jelševcem, ki je na območju Slovenije ogrožena in zavarovana vrsta.

Slika 5: Samica jelševca (levo) in samica ozkoškarjevca (desno).

Slika 4: Razširjenost ozkoškarjevca v reki Pivki s pritoki v letu 2024.

Slika 4: Delež ulovljenih osebkov ozkoškarjevca in jelševca v Pivki.

Ozkoškarjevca je bil v letu 2024 v reki Pivki prisoten dolvodno od sotočja Pivke z Nanoščico. Posamezne osebkve smo najvišje ulovili približno kilometer pod sotočjem z Nanoščico. Število najdb vrste kaže, da je gostota ozkoškarjevca v Pivki največja na odseku pred Postojnsko jamo (Slika 4).

Do sedaj smo iz Pivke odstranili 558 ozkoškarjevcev, od tega 352 samcev in 206 samic. Ujeli in izpustili smo 145 jelševcev (96 samcev in 49 samic).

Delež ujetih jelševcev se je po dveh letih izlova pričel povečevati. Iz leta 2022 do leta 2023 se je povečal za 10 %. V začetku leta 2024 je prišlo do izlitja večje količine gnojnice in posledično hude organske obremenitve reke Pivke. Manjši delež ujetih jelševcev v letu 2024 v primerjavi z letom 2023 bi

Slika 6: Ulov ozkoškarjevcev v vršo.

lahko bil rezultat onesnaženja in slabše tolerance jelševca na organsko obremenitev.

Z namenom zmanjšanja populacije in preprečitve nadaljnje širjenja tujerodnega ozkoškarjevca bo v prihodnje treba z

izvajanjem ukrepov nadaljevati. Trenutno potekajo dogovori o tem, da bi z izlovi vrste pričela tudi Ribiška družina Postojna, s katero uspešno sodelujemo. Njihovo vključevanje v aktivnosti bo prispevalo k učinkovitejšemu nadzoru in omejevanju širjenja te tujerodne vrste.

Pomembno vlogo pri spremljanju stanja vodnih ekosistemov ima lokalna ribiška družina, saj je najbolj seznanjena z dogajanjem na vodnem in obvodnem območju. Zato naprošamo vse ribiče, da nam sporočijo kakršno koli najdbo rakov v vodotokih, za katere menijo, da so tujerodni. Njihova opažanja in informacije so ključne pri spremljanju širjenja invazivnih vrst in hitrem načrtovanju ustreznih ukrepov za njihovo obvladovanje.

Ohranjanje naravnih habitatov in zaščita avtohtonih vrst sta skupna odgovornost vseh nas. Zato vabimo k sodelovanju vse, da s svojimi dejanji in informiranjem javnosti prispevajo k preprečevanju širjenja tujerodnih vrst in varovanju našega vodnega okolja.

Avtorji: Luka Mrzelj, Diana Marguč, Valentina Pernat

Foto: Arhiv ZZRS

VIRI:

Mrzelj L., Pernat v., Semrajc B., Marguč D., Žurbi U, Bláha M. Narrow-clawed Crayfish (*Pontastacus leptodactylus*) in Slovenia.

Bláha, M., Patoka, J., Policar, T., Śliwińska, K., Alekhovich, A., Berezina, N., Petrescu A., Mumladze L., Weiperth, A., Jelic, M., Kozak, P., Maguire, I. (2023). Phylogeographic patterns of genetic diversity in *Pontastacus leptodactylus* (Decapoda: Astacidae): is the hypothesis of the taxonomically rich genus *Pontastacus* true?. *Zoological journal of the Linnean Society*, 199(1), 140-155.

Kouba, A., Petrusek, A., & Kozák, P. (2014). Continental-wide distribution of crayfish species in Europe: update and maps. *Knowledge and Management of Aquatic Ecosystems*, (413), 05.

NATEČAJ RZS ZA NAJBOLJŠO RIBIŠKO FOTOGRAFIJO

Ribiška zveza Slovenije ponovno razpisuje natečaj za najboljšo ribiško fotografijo, in sicer na tematiko »slovenski ribiči - vode - ribe«. Osnovna motivika fotografije naj zajema ribiča, ribo ter vodno telo oz. pokrajino v vseh letnih časih. Za lažjo vizuelno predstavlo kandidatom priporočamo zglede naslovnice glasila Ribič. Izbrali bomo 13 najboljših fotografij in jih objavili na stenskem koledarju Ribiške zveze Slovenije za leto 2026.

Velikost datotek fotografij naj bo 2 do 4 MB v formatu .jpg in v resoluciji vsaj 300 dpi. Kandidate prosimo, da fotografije za natečaj pošljejo na RZS prek internetnih vmesnikov za pošiljanje večjih datotek (WeTransfer ipd.) na naslov sekretar.rzs@ribiska-zveza.si. Vsaka fotografija mora nositi ime in priimek avtorja, ime vodotoka in datum posnetka. Izbirna komisija bo pri pregledu fotografij prednost dajala še neobjavljenim posnetkom. Avtor izbranih fotografij obdrži vse moralne avtorske pravice, s podpisom avtorske pogodbe pa na RZS prenese vse materialne avtorske pravice do distribuiranja, reproduciranja, dajanja na voljo javnosti, predelave, elektronskega hranjenja in prenašanja fotografij. Prenos avtorskih pravic je izključen in je brez vsebinskih, časovnih, prostorskih in drugih omejitev. RZS si pridržuje pravico do uporabe izbranih fotografij tudi za druge namene svojega delovanja. Z oddajo fotografij bo RZS štela, da se avtor strinja z naštetimi pogoji.

Zadnji rok za oddajo fotografij je 31. avgust 2025.

Prispele fotografije bo pregledala posebna tričlanska komisija RZS, ki bo izmed prispelih fotografij izbrala najprimernejše fotografije za odkup in objavo v koledarju. Komisija si pridržuje pravico do izbora števila fotografij in do izbora kvalitete fotografij.

Prav tako si komisija pridržuje pravico odločitve o podelitvi nagrad za fotografije, ki bodo sestavljene iz eno- in večdnevni ribolovnih dovolilnic tako za salmonide kot za krapovce in plenilske vrste rib na revirjih, ki jih bo izbrala komisija. Za 1. mesto letošnjega natečaja bo zmagovalec prejel po svoji izbiri ali dnevno ribolovno dovolilnico za revir Mostnica (ujemi-spusti) ali tridnevno dovolilnico za ribolov na Bohinjskem jezeru (ujemi-vzemi).

Vseh 13 avtorjev izbranih posnetkov za ribiški koledar bomo honorirali po veljavnem ceniku RZS - kategorija naslovnica glasila.

Lep pozdrav in DOBER PRIJEM!

Marko KRAJNC, l. r.
predsednik komisije
RZS za promocijske aktivnosti

dr. Miroslav ŽABERL,
predsednik
Ribiške zveze Slovenije

ZAČELO SE JE 17. DRŽAVNO PRVENSTVO VETERANOV V LRP

EKIPA RD PTUJ NEPREMAGLJIVA NA PTUJU

Letošnje 17. veteransko državno prvenstvo v lovu rib s plovcem se je začelo pod okriljem organizatorjev RD Ptuj na brežini njihovih ribnikih, ki skupaj z ribiškim domom mimoidoče obiskovalce - ljubitelje naravnega tihožitja opozarjajo, da tu uspešno delujejo prizadevni ljudje ribiškega društva.

Že kmalu po prihodu in namestitvi na brežini ribnika v dovoljenem času treninga ponovno –tako kot to tekmovalci ponavljamo vsako leto pred finalnima dneva tekmovanja DP – ugotavljamo morebitne pomembne spremembe v vodi. Ob tem dejanju že zaslišimo stroj za košenje trave, ki ga je upravljal Jožef Svenšek, prizadevni, dolgoletni član ptujskih ribičev, ki se je že leta 1982 včlanil v RD Ptuj in uspešno opravil ribiški izpit. Med našim pogovorom nam je Joško zaupal: »Po prestani boleznini sem se upokojil in odločil, da poizkusim tekmovati v LRP, a nisem bil preveč tekmovalno agilni. Resneje sem začel tekmovati v novi športnotekmovalni panogi - talni ribolov, kjer občasno dosegam

Z leve: Dušan Horvat, večkratni državni reprezentant v LRP, in Borut Longhino, tajnik RD Ptuj, sta družno poprijela za administrativno jutranje delo.

Z leve: Marjan Kancler, predsednik RD Ptuj, vodja tek. Matjaž in Drago Kutnjak (RD Maribor), naš najstarejši 80-letni tekmovalci DP v LRP – veterani, ki je osvojil 3. mesto v sektorju D. Čestitamo!

solidne rezultate za našo ekipo RD Ptuj,« poudari naš sogovornik. Doda še: »V RD sem z veseljem prevzel delo skrbnika ribnikov in tako bom skupaj z našimi tekmovalci, ki kosijo strme brežine, poskrbel, da bo tekmovalna trasa primerno urejena za izvajanje tekmovanja v LRP.« Ja, in res je bilo vse tako, kot je napovedal Joško Svenšek.

Zaradi hladnih noči smo tekmovalci upravičeno slutili, da bo voda v ribniku hladna in ribe ne bodo z užitek zaužile ponujene ribje krme ter ponujene vabe, kar je bilo potrjeno na treningu pred izvajanjem letošnjega omenjenega otvoritvenega DP v LRP, zato smo s kančkom radovednosti že težko čakali na začetek tekmovanja prvega finalnega dne.

Udeležence 15 ekip s po štirimi sodelujočimi tekmovalci letošnjega DP v LRP sta po končanem žrebanju startno lovnih-sektorsko opredeljenih mest na jutranjem zboru tekmovalcev prvega tekmovalnega dne s pozdravnimi besedami nagovorila Žiga Pavlič, predsednik tekmovalne komisije pri Ribiški zvezi Slovenije in TK RD Ptuj, ter vodja tekmovanja Matjaž Mesarič, ki je med drugim poskrbel tudi za okusni prigrizek ter ob tem predstavil potek in zaključek tekmovanja, za kar sta bila organizatorja nagrajena z zahvalnim aplavzom. Za tem je sledil odhod na pripravljena tekmovališča, in to za veterane stare od 65. leta dalje in mlajše »master« veterane, stare od 55 do 65 let.

Ko so se tekmovalci namestili na svoja mesta in po končanem pripravljalnem pomembnem opravi tekmovalcev, se je zaslišalo »tradicionalno zvončkanje« s terase ribiškega doma, ki je oznanilo začetek letošnjega državnega prvenstva veteranov v LRP.

Kmalu za danim znakom začetka tekmovanja je sledilo prijetno presenečenje ob pogledu na upognjene polagalke, iz katerih so lepi krapi in sr. koreslji potegnili več metrov »nameščene gumice«, ki so pravi amortizerji pri blaženju sunkovitih potegov, ki jih mora tekmovalci še dodatno blažiti, da ujame ribo in morda celo zmagovalne točke.

Drugi z leve: Matjaž Mesarič, vodja tekmovanja, in Žiga Pavlič (tretji z leve), predsednik TK RZS, sta uspešno izpeljala letošnje prvo DP v LRP - veterani.

»Kapetani« najuspešnejših ekip prvega dne tekmovanja v družbi predsednika RD. Z leve: Jan Samec (Barje 2), predsednik Marjan Kancler, kapetan zmagovalne ekipe RD Ptuj Marjan Vrečar in Tomaž Hribar, kapetan tretjevrščne ekipe (RD Barje 1).

Omenjeno svojevrstno športnoribolovno doživetje je obenem lahko tudi veliko športnotekmovalno razočaranje, kadar nam lepa riba uide in s tem tudi zelena uvrstitev na lestvici uspešnosti.

Po štiriurnem tekmovanju so v ekipnem seštevku točk, ki se enakovredno seštevajo od vseh štirih tekmovalcev ekipe, ki nastopa, ne glede, ali je tekmovallec zastopal starejše ali pa je tekmoval v mlajši »master« kategoriji veteranov, so bili najuspešnejši tekmovalci ekipe gostiteljev RD Ptuj v sestavi: Dušan Horvat, Marjan Vrečar, Bojan Stermšek in Zlatko Čuš, ki so skupno prejeli najmanjše število (8) negativnih točk.

Za prijetno presenečenje prvega tekmovalnega dne so poskrbeli uspešni tekmovalci iz Ljubljane. Naše glavno mesto so zastopali, lahko bi hudomušno dejali – »pristni žabarji« - tekmovalci prve in druge ekipe RD Barje, ki so osvojili 2. in 3. mesto v omenjeni ekipni razvrstitvi uspešnosti prvega dne. Pri tem moramo poudariti, da je ekipa Barje 2 za izjemnimi Ptujčani zaostala le za točko. Ja, ni kaj – vsa čast Barjanom!

V posamezni razvrstitvi so pri starejših veteranih zmagali: v sektorju A Ivan Pešec (RD Brežice), v sektorju B Srečko Lamut (Brestanica Krško), v sektorju C Egidij Knez (Radeče) in v sektorju D je bil najuspešnejši Dušan Horvat (Ptuj).

V kategoriji mlajši »master« veterani so bili najuspešnejši: v sektorju A Iztok Robnik (Barje 2), v sektorju B Herman Toplak (Maribor), v sektorju C Darko Merčnik (Radgona) in v sektorju D je zmagal Branko Kajnik iz RD Koroška.

Drugi, nedeljski, dan tekmovanja je potekal podobno kot prvi in na koncu dvodnevne ekipne DP v LRP - veterani je ekipa RD Ptuj obdržala 1. mesto (prvi tek. dan so prejeli 8 in drugi 13 NT), 2. mesto je osvojila RD Brestanica Krško (13 + 10 NT), 3. mesto RD Barje 2 (9 + 20 NT) itd.

Najuspešnejši veterani po prvem dvodnevem DP v letu 2025 so: 1. mesto Egidij Knez (1+1 NT, 35.400 g ujetih rib), 2. mesto pripada Bojanu Stermšku (1+2 NT, 39.800 g), 3. mesto Dušanu Horvatu (1+2 NT, 29.540 g) itd.

V »master« kategoriji vodi po prvem dvodnevem tekmovanju Darko Merčnik (1+2 NT, 57.540 g), drugi je Franc Tomanič (1+2 NT, 33.100 g), tretji je Zlatko Čuš (2+3 NT) itd.

Po okusno pripravljenem kosilu je sledila svečana razglasitev dosežkov najuspešnejših ekip in posameznikov.

Za uspešno tekmovanje so omenjene prvouvrščne ekipe iz rok predsednika RD Ptuj, Marjana Kanclerja, prejele lepe pokale, prvo-, drugo- in tretjevrščne posamezniki pa so prejeli spominske kolajne.

Po podelitvi tradicionalnih nagrad se je predsednik Marjan vsem prisotnim zahvalil za sodelovanje in nas s prijaznim nagovorom povabil, da se kmalu spet vidimo, kar smo udeleženci omenjenega državnega prvenstva z aplavzom sprejeli.

Sledilo je prijetno druženje na prostorni verandi ribiškega doma

Marljivega skrbnika ribnikov Jožefa Svenška so čudoviti barvni cvetovi nagradili za njegovo požrtvovalno delo.

Čudoviti otoček sredi ribnika nudi zavetišče pticam ter lepotno dopolnjuje obvodno tihožitje za njegove obiskovalce.

ptujskih ribičev, kjer smo razpravljali o ribiški dejavnosti na *dolgo in široko*, kar se ob podobnih družabnih srečanjih zelo rado dogaja. Med dobro razpoloženimi sogovorniki je bil tudi naš dolgoletni ribiški sotovariš in dobri prijatelj Stanko Žitnik, ki mu žal tokrat njegovo zdravstveno stanje ni dovoljevalo, da bi se z nami lahko pomeril na državnem prvenstvu. Ob tem moramo povedati, da je naš prijatelj izredno uspešen tekmovallec v LRP, ki je med drugim že večkrat zastopal barve Slovenije na svetovnem prvenstvu veteranov. Ve se, da je Stanko v svojem skupnem dvodesetletnem mandatnem seštevku predsedovanja RD Ptuj veliko doprinesel k ohranitvi in razvoju športne in naravovarstvene dejavnosti, tako na ptujskem regijskem, zveznem kot državnem nivoju.

V pogovoru smo se spomnili leta 1980, ko je naš sogovornik Stanko prvič prevzel funkcijo predsednika RD Ptuj in uspešno organiziral pokalno tekmovanje v LRP, v tedanji naši skupni – bivši državi Jugoslaviji, na reki Dravi.

Na takratni otvoritveni slovesnosti so sodelovali predsednik RZJ (Ribiške zveze Jugoslavije) Vujin Bulatovč, predsednik RZS Jože Hartman in v imenu pokrovitelja Pokala Jugoslavije - Cveto Doplihar. Takrat je med posamezniki prvo mesto osvojil žal danes že pokojni dr. Ivo Podergajs, drugi je bil Miro Berger (oba RD Novo mesto), tretji je bil Milenko Dragičević (Kraljevo) itd.

Ja, to je le ena od uspešnih športnoribolovnih organizacijskih Stankovih zmag, a trdno smo prepričani, da bo naš prijatelj premagal bolezen in se nam pridružil na brežinah naših voda ter ponovno zmagal!

Besedilo in fotografije: Jože Šmejc

IZJEMNI ŠPORTNI RIBIČ STANKO ROGINA

Večkratni državni prvak v judu je po besedah ptujskih ribičev najuspešnejši »somar« reke Drave.

V zadnjih junijskih dneh, ko »somi« že neutrudno iščejo svoj obrok, da si po drsti povrnejo svojo plenilsko moč, tudi že ribiči vneto »brusimo trnke« za kar težko pričakovani julijski ribolov na ribjega vladarja vodnih globin in njenih močnih rečnih tokov.

V Sloveniji imamo kar nekaj »visoko specializiranih« športnih ribičev, ki uspešno lovijo omenjene, pa tudi druge (ščuke, smuče itd.) trofejne ribe plenilke. A malo je takih športnih ribičev, ki obvladujejo vse načine izvajanja športnega ribolova, kot je naš današnji sogovornik, Stanko Rogina iz RD Ptuj, ki živi v nekaj kilometrov oddaljenem kraju Šturmovci. Omenjeni kraj leži med reko Dravo, Dravinjo in dvema pritokoma z imenom Studenčnica. Pravi raj za ribiča, bi lahko dejali.

S Stankom se že domala kar tri desetletja družimo na športnoribolovno tekmovalnem prizorišču širom naše Slovenije, kjer naš prijatelj dosega solidno uspešne rezul-

Stanko Rogina in njegov najdaljši som iz reke Drave (dolg 2,45 m in težek 82 kg).

Na reki Ebro v Španiji je Stanku njegov prijatelj (prvi z leve) pomagal izvleči iz vode njegovega kar 90 kg težkega soma, dolžine 2,37 m.

Naš ribički prijatelj si je pred leti zgradil manjši ribogojni kanal, ki ga vodno oskrbuje podtalni izvir bistre vode, v njem pa zadovoljno plavajo čudovite postrvi.

tate na državnem A-ligaškem tekmovanju z ekipo RD Ptuj Jure, s katero že vrsto let vztrajno dopolnjuje našo najvišjo državno ligo v lovu rib s plovcem.

Za našega dolgoletnega ribiškega prijatelja je kar težko najti prave besede, s katerimi bi v celoti zajeli njegov športno človeški odnos do sotekmovalcev, kot tudi do organizatorjev tekmovanj na najvišjem državnem nivoju. Od Stanka se nikoli ne sliši nehvaležne, kaj šele provokativne ocene, namenjene ljudem, s katerimi se družijo oz. o ljudeh, ki si prizadevajo, da se omenjena tekmovalna dejavnost organizirano nadaljuje. Skratka, naš ribički prijatelj si nedvomno zasluži našo pozornost in je »pravi dečko«, kot radi rečemo ter slišimo od prijateljev.

V zanimivem pogovoru nam je naš prijetni sogovornik Stanko Rogina ob zastavljenih vprašanjih, ki obsegajo njegove prve korake ob reki Dravi ter njenih pritokih vse do današnjih dni, povedal: »Oče Stanko in dedek Jože sta pogosto lovila ribe, saj smo živeli ob sotočju voda z bogatim ribjim življenjem, kar je bilo za takratne čase pomemben vir hrane. Že dedek je bil član takratne ribiške zadrage, z ribiško dovolilnico v roki, ki je dovoljevala lov rib z mrežo in vršo. RIBE so se uradno prodajale in bile dodaten vir dohodka družinskega proračuna. Dedek je bil »vzornik« očetu, ki mu je pomagal pri ribolovu, ki sem ga kot takratni mali deček z zanimanjem opazoval.«

Stanko nadaljuje: »Dedek me je naučil vseh čarov uspešnega ribolova, ni bil le stari ata, temveč pravi prijatelj. Začele so se šolske obveznosti, ob katerih sem spoznal tudi druge športne dejavnosti. Navdušil sem se nad igranjem nogometa, a še posebno mi je bila pri srcu borilna večšina judo, s katero so se začeli moji športni dosežki na lokalni

Stanko je pred nekaj leti ujel na reki Dravi na Ptujju ščuko, težko kar 18,5 kg in dolgo 1,27 m, ki »v okvirju« krasí njegov ribiški kotiček.

ravni, kasneje tudi na državnem nivoju. Uspelo mi je doseči kar nekaj državnih naslovov. Zelo rad se spominjam mednarodnega nastopa v Hali Tivoli v Ljubljani, ko sem dosegel lep uspeh na mednarodnem turnirju v spomin na svetovno priznanega športnika jude, Japonca - Nagaoka, ki se je smrtno ponesrečil v omenjeni borilni večini tekmovanja. A kadarkoli mi je čas le dopuščal, sem se z ribiško palico v roki odpravil na brežino reke Drave na ribolov soma ali ščuke in ob uplenitvi trofejne »profesorice« - ščuke, težke 18,5 kg, in kasneje še svojega do danes najdaljšega (2,45 m) in 82 kg težkega soma, neizmerno užival. A še posebno uživam v športnoribolovni tekmovalni panogi, lovu rib s plovcem, in to po zaslugi našega prizadevnega vodje - prijatelja Sama Levstika, ki je pred 28 leti oblikoval ekipo RD Ptuj Jure, s katero že 26 let neprekinjeno in dokaj uspešno nastopamo v našem najmočnejšem A-ligaškem tekmovanju Slovenije, kar nam je uspelo v sestavi: Franc Tomanič, Zlatko Žerak, Igor Kozar, žal že preminuli član ekipe Janez Vrlek - »Janč«, z našim prizadevnim vodjem in gl. donatorjem ekipe Samom Levstikom in moja malenkost. Osvojili smo naslov »vice« prvakov in le zamalo nam je ušla iz rok najvišja državna lovorika v LRP. Zelo rad se odpravim na ribolov, npr. na Malto ali v Španijo na reko Ebro, kjer mi je uspelo ujeti mojega rekordno 90 kg težkega soma, ki je v dolžino meril »le 2,37 m« (bila je samica). Eden večjih in malo lažjega (82 kg) soma sem ujel na Ptujju, v reki Dravi. Na morju mi je uspelo ujeti 80 kg težko rumenoplavuto tuno, ki je cenjena morska riba. Ja, za sladkovodnega ribiča to le ni tako mala riba,« se malo pošali naš prijatelj, ki zna ujeti veliko trofejno ribo,

Stanko je velik ljubitelj obvodnega tihožitja in, kot pravi, neizmerno uživa ob svoji mali ribogojnici tudi ob hranjenju »postrvjih lepotičk«.

a tudi malo manjše some. Npr. na državnem DP v LRP je na A-ligaškem tekmovanju, na akumulacijskem jezeru reke Save, ujel kar šest malih somov, za vabo pa uporabil »kompostne črve«, kar še dodatno potrjuje njegovo strokovnost uspešnega lovljenja somov.

In kaj nam je o prehranjevanju somov in njihovem uspešnem lovu razložil in svetoval naš ribiški prijatelj? Ob zastavljenem vprašanju Stanko strne svoje misli in nam pove sledeče: »Vedeti moramo, da je jedilni list prehranjevanja somov zanimiv in zelo pester. Znano je, da som ni izbirčen, saj s svojimi močnimi čeljusti drobi vodne školjke, rake, žabe, race, male labode in ostale ptice, s katerimi nima »toliko dela« kot z ulovom rib, ki so osnovna hrana na njegovem jedilniku. To pomeni, da som vedno sledi manjšim ribam, a večji »trofejni«, pa tudi večjim, ki se v toplih poletnih dneh pogosto hranijo v vodnih plitvinah, v hladnih dneh pa se gibljejo in hranijo v globlji vodi. Za uspešen lov soma so bolj primerni pomladni meseci, npr. april, in sicer po znani prvi deževni »motni vodi«. Ja, saj na reki Dravi je tako, da se uspešni dnevi ribolova skozi lovno sezono menjajo. Pomembna je tudi psihološka sproščenost ribiča, prava izbira barve in teže umetne vabe npr. jiga, blestivke, glavnjare itd. Sicer pa je tako: »Več boste ob vodi, bolj boste uspešni, saj so pri lovu somov pomembne različne tehnične podrobnosti,« poudari izredno uspešni »somar« reke Drave s Ptujja.

Naj ob tej priložnosti vsem slovenskim »somarjem« zaželimo dober in prepričljiv prijem trofejne ribe!

Besedilo in fotografije:
Jože Šmejč

SPOŠTOVANI BRALCI!

Prehodno obdobje elektronske in tiskane oblike glasila se je zaključilo. Bralci, ki ste izbrali elektronsko obliko glasila, boste od februarja 2025 dobivali samo izbrano obliko na elektronski naslov. Vsi, ki pa elektronske

oblike niste izbrali, boste še naprej dobivali tiskano obliko. Še vedno pa lahko pri tajniku vaše ribiške družine ali na elektronskem naslovu glasiloribic.rzs@ribiska-zveza.si uredite, katero obliko glasila želite prejemati.

UGOR, SKRIVNOSTNI PLENILEC GLOBIN

Ugor ali gruj (*Conger conger*) ima kačasto telo, podobno jegulji, vendar ga z njo ne smemo mešati. Ugor živi, za razliko od jegulje, le v morju. Odrasla riba v Jadranu doseže tudi do 2,3 metra dolžine in do 48 kilogramov teže. Zakaj v Jadranu? Zato ker v Atlantiku živijo tudi ugorji, ki dosežejo do 3 metre v dolžino in so težki preko 110 kilogramov. Zanimivo je, da se drstijo samo enkrat v življenju, proti koncu svoje življenjske dobe. V naravi so ugorji različnih barvnih odtenkov, od svetlo sive do črne, kar pa je povsem odvisno od okolja, v katerem živi. Hrbtna plavut se začne v višini prsnih plavuti in poteka vse do repa ribe.

Ugorji so roparske ribe, ki se prehranjujejo z ostalimi ribjimi vrstami, pa tudi z drugimi morskimi organizmi, ki jih lovijo pretežno ponoči.

Lov na ugorja je ena izmed bolj vznemirljivih oblik ribolova na morju, saj gre za izredno močno in spretno ribo, ki se skriva v globinah skalnatih dna in razpok podvodnih grebenov. Ugor, znan po svoji kačasti obliki in agresivnem značaju, je priljubljen med izkušenimi ribiči, saj ponuja pravo mero izziva in zahteva premišljeno taktiko.

Ugor

Ugorji se najraje zadržujejo na skalnatih predelih morskega dna, kjer si izkopljejo skrivališča v jamah, razpokah ali celo med razbitinami. Najbolje jih je iskati v nočnem času, saj so takrat najbolj aktivni. Čez dan se umaknejo v svoje skrivališče in čakajo na plen, ponoči pa postanejo drznejši in zapustijo svoj skriti brlog za iskanje hrane.

V poletnih mesecih je ugor najbolj aktiven v toplejših obalnih vodah, kjer se zadržuje v skalnatih predelih, podvodnih jamah in razpokah. Najboljša mesta za lov ugorja v Sloveniji so predvsem v okolici **Pirana**, **Izole** in **Kopra**, kjer so skalnata dna popolna za skrivališče te ribe. Pogosto jih najdemo tudi v globljih delih ob morskem dnu, kjer je veliko naravnih struktur, kot so podvodni grebeni in razbitine.

Če želite več informacij o specifičnih lokacijah ali tehnikah ribolova, lahko preverite pri lokalnih ribiških vodnikih ali spremljajte poročila o ribolovu na spletnih straneh. Tudi prodajalci v ribiških trgovinah na morju vam bodo radi dali svetovali.

Oprema

Za lov ugorja je potrebna močna oprema, saj gre za izredno borbeno ribo, ki se po prijemu takoj zvije okoli kamnov ali razpok v poskusu pobeга. Najbolj učinkovite so močnejše ribiške palice z močnimi ribiški vrvicami, saj lahko večji primerki dosežejo tudi več kot meter dolžine in tehtajo več deset kilogramov.

Tehnika lova

Najbolj priljubljen način lova je lov na dnu, pri čemer ribič spusti vabo globoko med kamne in jo pusti pri miru. Ko ugor zagrabí, moramo hitro in odločno reagirati, saj se bo riba takoj začela zvijati in poskušala pobegniti v svojo jamo. Pri vlečenju je potrebna potrpežljivost in trdna roka, saj lahko ugor razvije veliko moč.

Sistem za lov na dnu z obtežilnikom

Glavni elementi sistema vključujejo:

Slika 1: Tako se ga ponavadi lotijo sladkovodni ribiči.

Obtežilnik: Za lov ugorja je priporočljiv težji svinec, običajno med 50 in 150 gramov, odvisno od globine in moči toka. Če lovite v močnejših tokovih ali globljih vodah, uporabite težji svinec, da preprečite premikanje vabe.

Predvrstica: Močna in odporna na abrazijo, saj se ugor, kot sem že omenil, ob prijemu pogosto ovije okoli kamnov. Najbolje je uporabiti fluorokarbonsko predvrstico, debeline med 0,50 mm in 0,80 mm, saj je odporna na drgnjenje ob ostre podvodne strukture. Če pričakujemo velikega ugorja, vam priporočam jekleno predvrstico.

Trnek: Priporočamo močne, kovinske trnke, velikosti med 1 in 6/0, saj ima ugor močno čeljust in ga je težje zadržati na trnku. Trnki z dolgim vratom so dobra izbira.

Sistem: Uporablja se klasična naveza, kjer je obtežilnik nameščen na koncu glavne vrvice, predvrstica s trnkom pa je pritrjena nekoliko višje, da vaba ni preblizu dna, kar preprečuje zatikanje v skale.

Izbir vabe

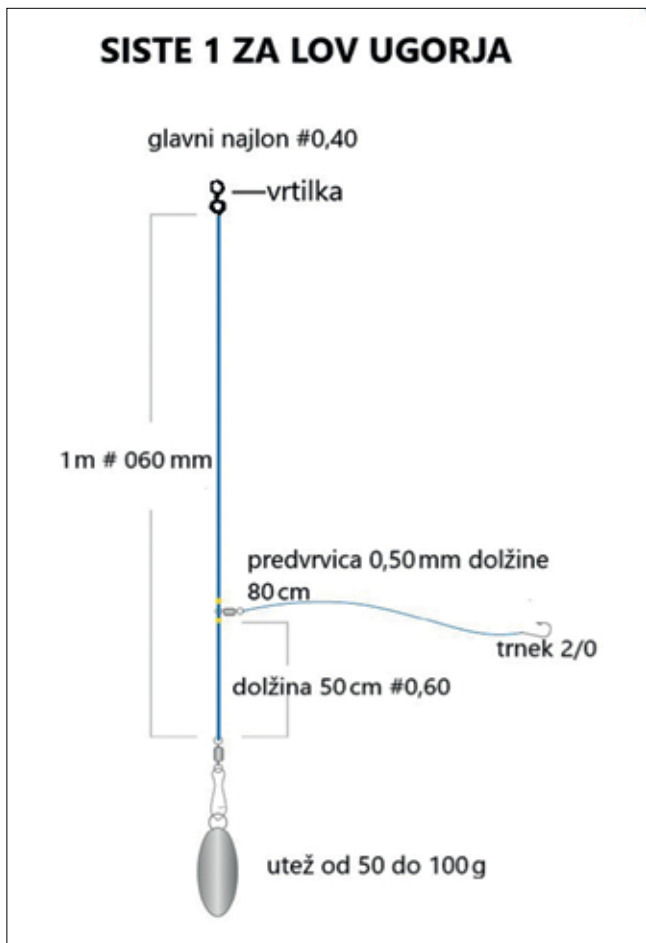
Ugorji imajo izredno razvit voh, zato se odzivajo na močno dišeče vabe. Najboljše možnosti vključujejo:

Lignji: Ena izmed najbolj učinkovitih vab, saj oddaja močan vonj in je vzdržljiva.

Sveža riba (sardon, skuša, oslič): Ugor zelo dobro zazna vonj po svežem mesu, zato so ti kosi odlična izbira.

Živa vaba: Manjša riba, kot sta špar ali cipelj, je popolna za lov večjih primerkov.

SISTE 1 ZA LOV UGORJA

Malo naprednejši sistem za lov ugorja

Piščančja jetra: Nekateri ribiči prisegajo na to nenavadno vabo zaradi njenega intenzivnega vonja.

Veliki morski črv: Je ena najboljših vab za nočni lov ugorja, še posebno trši del z glavo.

Tehnika lova

Ko sistem s svincem in vabo spustite na dno, je pomembno, da vabo pustite čim bolj pri miru. Ugor je previdna riba, zato mora vaba delovati naravno. Ko zaznate prijem, bodite potrpežljivi in počakajte, da se trnek dobro zapiči v ugorjev gobec. Nato izvedite močan, enakomeren poteg, saj se bo riba takoj poskušala oviti okoli bližnjih skal. Pri utrujanju bodite vztrajni, saj se ugor močno upira, vendar je s pravo tehniko in vztrajnostjo ulov zagotovljen.

Kako lahko izboljšam svoj sistem za lov ugorja?

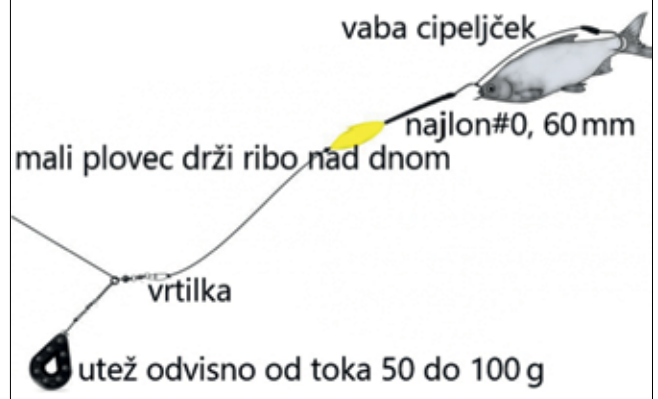
Če želite izboljšati svoj sistem za lov ugorja, lahko naredite nekaj ključnih prilagoditev, ki bodo povečale vašo možnost za uspeh pri lovu.

Najprej razmislite o uporabi kakovostnejšega ribiškega laksa. Če trenutno uporabljate monofilament, bi pletenica ali fluorokarbonska predvrvice nudila večjo odpornost/abrazijo na drgnjenje ob skale, saj ugor pogosto poišče skrivališče v ostrih podvodnih strukturah. Glavni najlon naj bo premera 0,40 mm. Dolžina predvrvice naj bo vsaj 80 cm, medtem ko naj bo premer med 0,50 mm in 0,60 mm, saj vam bo zagotovila dovolj vzdržljivosti zaradi možnosti, da jo ugor pregrizne s svojim ostrim zobovjem ali se zaletava med ostre skale pri utrujanju.

Tudi izbira obtežilnika je ključna – če lovite v močnejših tokovih, uporabite težji svinec, ki bo vabo obdržal na mestu. Dodatno lahko razmislite o uporabi drsnega sistema, ki omogoča lažji prijem ugorja brez prevelikega odpora.

Pri vabah izberi najbolj dišeče možnosti, kot so sveža skuša, sardon ali lignji. Če želiš izboljšati privlačnost vabe, jo lahko rahlo zarezješ, da

SISTEM ZA UGORJA Z RIBO

Sistem za lov ugorja z mrtvo ali živo ribo

sprosti več vonja v vodo. Nekateri ribiči prisegajo na uporabo aromatičnih dodatkov, kot je ribje olje, ki privabi ugorja iz večjih razdalj.

Kar se tiče same tehnike lova, poskusite obdržati vabo čim bolj pri miru in se ne odzivaj takoj na prvi premik. Ugor je previden in pogosto nekaj časa preizkuša vabo, preden jo dokončno zagrabi. Ko začutiš močnejši prijem, enakomerno in močno potegnite, saj se bo ugor takoj poskušal oviti okoli podvodnih struktur.

Nočni lov na skalah je vedno v večji ali manjši meri povezan prav z ugorji, težave, ki jih prinaša nočni lov, nikakor niso majhne. Vedno poskrbite za svojo varnost. Njihov čeljustni aparat je tako prirejen, da se mu skoraj noben monofilament ne more upreti. Zobje iz zgornje čeljusti se s kirurško natančnostjo prilegajo zobem iz spodnje čeljusti, kar v kombinaciji z izjemno močnim oprijemom čeljusti povzroči takojšnje rezanje laksa. Zato vam za predvrvice priporočam uporabo res debelega laksa (0,60 mm ali več) ali celo jeklene predvrvice, ki jih dobite v več velikostih in so običajno opremljene z zaponkami na vsaj eni strani. Trнке, namenjene lovu, namestite neposredno na jeklenico preko zaponke.

Za konec

Lov ugorja zahteva določene izkušnje in potrpljenje, vendar je končna nagrada vredna truda. Njegovo meso je cenjeno zaradi svoje teksture in okusa ter se pogosto uporablja v različnih morskih jedeh, od pečenih filejev do tradicionalnih enolončnic, najbolj znan je brodet, kjer se poleg ostalih rib uporablja tudi njegovo meso. Poleg gastronomske vrednosti pa je občutek zmage ob uspešnem ulovu neprecenljiv. Premagati borbenost te skrivnostne ribe je eno najbolj nepozabnih ribiških doživetij. Pod zvezdnatim nebom, s palico v roki, čakanje na pravi trenutek prinese občutek pričakovanja in adrenalina, ki je značilen za pravi morski ribolov. Zato se vsaka uspešna noč na morju konča s ponosnim nasmeškom in občutkom zmagooslavja ob dobro opravljenem izzivu.

Besedilo in fotografije: Vladimir Mikec

Tudi spomladi, ko je voda lahko še malce povišana, je previdno gibanje ob majhnem vodotoku izjemno pomembno, da nam ribe ne pobegnejo. Foto: Jure Ušeničnik.

DVA OBRAZA POMLADI OB MAJHNEM POTOKU

Spomladansko muharjenje na majhnem vodotoku ima poseben čar. Vsako leto imamo srečo, da nas pozdravi prav poseben, skorajda skriven potok jugovzhodno od Ljubljane, stara znanka ribičev, Želimeljščica. To je tihi potok, čigar bistrre vode skrivajo več, kot se morda zdi na prvi pogled. V sebi nosi skrivnosti gozdov, spomin na nekdanje mline in naniza vrsto drobnih tolmunov, kjer se skrivajo postrvi. Ribolov na njej je pristen, zahteven, a nagrajujoč, ravno pravšnji za vse, ki iščejo več kot zgolj ulov. Kdor ima voljo in znanje, ne ostane praznih rok. A še več kot ribe nas k njej vleče občutek, da smo tam, kjer moramo biti, v miru, med drevesi, ob vodi, ki jo znova in znova izbiramo za svoj zaupni ribiški pogovor.

Za ribiča, ki skozi mrzle mesece sanja o pomladi, ima marec skoraj mitski pomen. Ko se s koledarja odtrga februar in narava s prvim blagim zrakom končno zadiha, nas začne srbeti v prstih. Komaj čakamo, da se odpravimo na vodo. Muharjenje po dolgi, trdi zimi ni le začetek sezone, je tudi notranje prebujenje. In če je marec kjerkoli lep, je ob Želimeljščici prav poseben. To ni le potok, je zeleni, skrivnostni prijatelj, ki nas tiho vabi, da se mu znova pridružimo. V teh zgodnjih dneh je voda še napeta, nekoliko povišana, tokovi so močni, a bistri. In ravno takrat, ob pravem

Obetaven okljuk z zajedami in globočinami, kjer se skrivajo čedne potočne postrvi. Foto: Jure Ušeničnik.

pristopu, lahko pričakujemo prve močne prijeme domorodnih potočnih postrvi. Na večje posnetke ličink, na potezanke, odločno in brez omahovanja.

V marcu je ob Želimeljščici lepo tudi zato, ker nas nihče ne moti. Le ribič in voda. Brez množic, brez vrveža, le šelestenje še suhih vej ter drobnih popkov in tiho pljuskanje vode ob muharske čevlje, ko zakorakamo v deviške vode potoka. Ljudje vedno bolj rinejo v naravo, pa je pri tem ne znajo slišati. Ribiči, nasprotno, se umikamo in se v tej tišini lažje uglasimo z okoljem. Želimeljščica nas pri tem ne odžene,

Cvetje zgodaj spomladi naznanja prihod toplejšega dela leta, ki je tudi za ribiče prijaznejše. Foto: Jure Ušeničnik.

Čudovita domorodna potočna postrv, prava »naturka«, je prišla na skromni posnetek domišljajske ličinke. Foto: Matevž Ušeničnik.

Še ena krasna domorodna potočna postrv, prava merska rdečepikica. Tej je šla v slast manjša potezanka, podobna krtačniku. Foto: Matevž Ušeničnik.

temveč nas povabi. Sprejme nas kot stari znanec, razgrne pred nas svoje zavoje, tolmune in razvejane korenine, pod katerimi se skrivajo ribe. Vse, kar zahteva v zameno, je spoštovanje in potrpežljivost. In ko jo začutiš, ko si v njenem ritmu, se ulov zgodi; ne nujno vsak dan, ne povsod, a vedno dovolj, da srce vztrepeta.

Ko pa pride maj in se nad vodo spusti mehka koprena zelenja, se podoba Želimejščice spremeni. Vse je bolj polno, bolj živo, a tudi bolj izmuzljivo. RIBE so na vrhuncu – prelepe, zdrave, močne. Vendar preudarne. Potočne postrvi postanejo previdne, šarenke hitre in nepredvidljive, kleni, sicer v varstveni dobi, pa prebrisani kot vedno. Muharjenje v maju ni lažje, je pa v estetskem in čustvenem smislu veličastno. Ob Želimejščici se takrat vse lesketa v zeleni svetlobi. Voda, polne veje obrežnega rastja, zaprte brežine, težak dostop do vode, vročične oči ribiča. In četudi riba ne prime, si srečen, da si tam. Da lahko loviš. Da si bil spet sprejet v ta tišji, počasnejši svet, ki obstaja ob vodi. Tam, kjer se muharjenje ne nujno konča z ribo, temveč z nasmehom.

Muharjenje na majhnih vodotokih, kot je Želimejščica, je izjemno zahtevna, a tudi izjemno nagradujoča oblika športnega ribolova. Tukaj ni prostora za površnost ali bližnjice – zahteva se popolna zbranost, precizno metanje in občutek za prostor, ki je pogosto utesnjen z vejevjem, koreninami in prepleteno krajino. Ribolov na takih vodah pomeni nenehno prilagajanje: skrajšan met, opazovanje senčnih vzorcev, branje drobnih valov na vodi. Riba je pogosto skrita le nekaj metrov pred teboj, toda en napačen gib, preoster korak po produ, senca tvojega profila – in izginila bo brez sledi. Zato znova pišemo o tem – ker muharjenje na majhni vodi v svetu, kjer se zdi, da gre vse hitreje, uči počasnosti, prisotnosti in spoštovanja.

A pomen majhnih vodotokov presega ribiški vidik. V luči podnebni sprememb in vse bolj pogostih vremenskih ekstremov postajajo ključni elementi v ohranjanju vodnega ravnovesja, krajinske raznovrstnosti in blaginje ljudi. Želimejščica in njej podobni potoki so pomembni za naravno hlajenje pokrajine, preskrbo s pitno vodo, za namakanje tako logov in travnikov kot tudi kulturnih rastlin. Njihova prisotnost pomeni življenje – za ljudi, za živali, rastline. A žal so ti vodotoki pogosto spregledani, potisnjeni ob rob pozornosti. Ribiči, ki jih obiskujemo, znamo videti njihovo vrednost, ne le kot športni izziv, temveč kot del celovitega ekosistema, ki se mora ohraniti, če želimo ohraniti zdrav odnos do narave.

Treba je tudi poudariti, da je območje ob Želimejščici območje medveda. To ni za vsakogar – ne zaradi nevarnosti, temveč zaradi zrelosti, ki jo taka okolja zahtevajo. To ni ribolov s parkirišča ali ob glavni cesti. To je tihi korak po gozdni stezici, s pogledom čez ramo, s spoštovanjem do prostora, ki pripada mnogim – tudi živalim. V tem ni ničesar strašljivega, če veš, kam greš, če razumeš, da si gost. Vabimo torej vse, ki jih vleče h globlji povezanosti z vodo in krajino, naj pridejo – a zavedajo se, da bodo vstopili v svet, ki zahteva tišino, potrpežljivost, odprto srce in čuječnost.

Loviti divjo potočno postrv je nekaj povsem drugega, kot slediti šarenkam, vložnim »za pod trnek«. Divja postrv je plod naravnega okolja, potrpežljivosti narave in zdravega toka življenja v vodotoku. Je čista, previdna, preudarna – in prav zato toliko bolj cenjena. Ulov takšne ribe pomeni več kot športni uspeh; pomeni stik z naravnim redom, z ribo, ki ni bila vzgojena v umetnem okolju, ampak je preživela vse pasti toka, plenilce, suše, zmrzali in ujme. Zato je odgovornost do divje ribe večja. Pomeni, da ribič ne sme biti zgolj lovec, temveč čuvaj; tak, ki razume, da se divjine ne da nadomestiti, ko jo enkrat izgubimo. Zato so tudi pristopi do gospodarjenja z vodami nujno potrebni resnega premisleka; zavedanja, da vlaganje rib ni rešitev za vsako vodo in za vsak čas.

Seveda ima tudi vložek šarenk svoje mesto. Ribogojci so v zadnjih desetletjih izjemno napredovali in vlaganja sterilnih primerkov omogočajo ribolov tudi v vodah, kjer naravne populacije niso vzdržne. Toda to ne sme postati pravilo, še manj izgovor. Šarenke so v redu – v omejenih količinah, na premišljeno izbranih mestih in ob jasni zavezanosti k ohranjanju avtohtonih vrst. Divjih potočnih postrvi se ne da »nadomestiti«. Ne gre le za genetiko, temveč za celoten ekosistem, za občutek pristnosti, ki ga noben vloženi primerki ne more nadomestiti. Vlaganje rib mora temeljiti na trajnosti, ne na trenutnem zadovoljstvu. Strinjam se z Miho Žejnom, ko piše o tem v članku Dva mandata v Ribiču #3/2025. Raje ena pristna divja riba v uri tišine kot deset utrujenih vložek v kaosu. V tem je prihodnost slovenskega muharjenja – v naravnem ravnovesju, ne v umetnem obilju.

Oprema in umetne muhe

Majhni potoki so občutljiv, skrivnostni svet, kjer ni prostora za nepremišljene poteze. Ribič mora znati natančno prebrati teren, tolmune in druga mesta, kjer se lahko skrivajo ribe. Pomembno je

Maj je bil do nas radodaren tudi ob Želimeljščici. Z malce truda je bila ribiška košarica polna takšnih lepih, tolstih šarenk. Foto: Jure Ušeničnik.

Pod večer so se različne vrste rib dvigovale tudi na takšne in podobne posnetke. Foto: Jure Ušeničnik.

Matevž se je skrila v pomladno zelenilo in potok ga je bogato obdaril. Črčki so godli, kobilice so pele svojo pesem, ko je utrujal postrv za postrvjo ... a ne v nedogled. Po nekaj ulovljenih ribah se spodobi končati in odložiti muharico. Foto: Jure Ušeničnik.

Še ena fotografija, značilna za ribolov ob majhnih potokih. Ribič je skrit ob vodi, da ga opazi le izurjeno oko. Foto: Jure Ušeničnik.

tudi, da sistematično obdelamo oziroma pokrijemo vsak kotiček vodotoka. Če to zanemarimo, tvegamo dragocen trenutek, ko je riba sproščena.

Pri opremi šteje vsak gram in vsak centimeter. Kratke palice, po možnosti dolge od 6 do 8 čevljev z manjšo akcijo, denimo #3 ali #4 po AFTM, omogočajo lahkotno, učinkovito in užitek polno muharjenje na majhnem prostoru. Pretežka palica ne le da oteži metanje, temveč tudi pokvari občutek pri ribolovu in prestraši ribe. Primerna fluorokarbonska predvrstica, ne predolga, debeline okoli 0,14 mm, zagotavlja, da muha v vodi deluje naravno, brez umetnega gibanja (razen v primeru nekaterih posnetkov ličink in potezank), kar je še posebej pomembno v kristalno čisti vodi, kjer so ribe zelo previdne.

Tudi gibanje ob vodi mora biti tiho in čim manj opazno. Riba v manjših potokih so praviloma bolj plašne kot v večjih rekah, saj so izpostavljene plenilcem in spremembam v okolju. Vsak šum, močan korak ali valovanje vode jih lahko prestraši. Zato ribič, če se le da, sploh ne sme stopiti v vodo, ampak se premika po obrežju, počasi, nizko in brez sunkovitih gibov. Kadar se gibljemo ob vodi, je najpomembnejša čuječnost, zbranost in mirnost. Hodimo počasi, oblečeni smo v oblačila zemeljske barve, držimo se nizko. Tako kar se da zmanjšamo vidnost našega telesa v vodi in metanje senc, da se riba ne bi prestrašila. Ključne so tudi mehke, diskretne tehnike metanja, na primer stranski met, kolutni met in podobno. Zavedanje okolice je resnično ključno. Ob majhnih potokih je klasični muharski met večinoma neizvedljiv, saj nas za hrbtno čakajo trava, grmičevje ali veje.

Prvi met je najpomembnejši. Če je riba tam, jo bo pravilno predstavljena muha pritegnila že ob praktično prvem stiku z vodo. Po dveh ali treh neuspešnih poskusih se pogosto bolj spleča premakniti na naslednje ribolovno mesto, kot pa vztrajati predolgo. Ključ do uspeha je torej premišljen pristop k vodi.

Izbira umetne muhe, čeprav pomembna, je vseeno manj ključna od tehnike in pravilne predstavitve. Običajno zadostujejo preprosti

posnetki ličink in manjše potezanke, ko je topleje, pa tudi številne suhe muhe. Dobri bodo vsi posnetki ajdovk, tako v klasični kot domišljjski izvedbi. Odlično se obnese krtačnik, graševac, posnetki ličink z različno obarvanimi glavami, od zlate, črne do oranžne, posnetki prodnic in postranic. Med potezankami je nenadkriljiv tudi sitnež (*angl. wooly bugger*). Od suhih muh omenimo različne puhovke, adamse, črnega bodca, mravljico, različne šaše in izvedbe Žiletove sramežljivke, večinoma na trnkah velikosti od 10 do 14. Smiselno je zapisati, da v povišani vodi najprej poskusimo z večjimi (in težjimi) posnetki ličink, nato morda s potezankami. Ko se voda segreva in so ribe dejavne blizu ali na gladini, se poigramo s suhimi muhami. Če se riba na naše predloške ne odzove takoj, sploh v povišani vodi, je smiselno preizkusiti oziroma posnemati gibanje v vodi, na primer nežno potegniti še enkrat, pospešiti ali upočasniti, da pričaramo naravni vzorec neke živali in v ribi spodbudimo napadalno vedenje, ki lahko sproži prijem.

Namesto zaključka

Ko stopimo ob breg majhnega potoka, se zdi, da svet vsaj za trenutek utihne. Vsak kamen, vsak tolmun in vsak met postane del mehke preproge miru, ki nas poveže z naravo in z ljudmi, s katerimi to doživljamo. Ribolov na takih krajih ni tekmovanje za največjo ribo ali najboljšo tehniko. Gre za pogled, ki si ga izmenjamo z ribiškim prijateljem, za spokojnost, ki ni prazna, temveč polna pomena. Spomini se ne merijo v številu ulovov, ampak v občutkih. V trenutku, ko nad tolmunom zaveje rahel veter, in v razumevanju, da to ni le voda, revir, temveč prostor, ki nas sprejema take, kot smo.

V Sloveniji imamo srečo, da nas obdaja toliko čudovitih, še neokrnjenih majhnih vodotokov. Ti potoki niso le kraj ribolova, so zatočišče. Ponujajo mir, priložnost za hvaležnost in prostor za povezanost. Ko to spoznamo, tudi brez ulova zapuščamo breg z občutkom izpolnjenosti. In če smo tisti dan koga objeli, z nekom delili sendvič na skali ali se le skupaj smejali ob nerodnem metu, potem vemo, da je bil to res dober dan ob vodi.

Jure Ušeničnik

Skupinska fotografija članov in mladincev RD Vrhnika

ZBOR ČLANOV RD VRHNIKA IN NOVO POGLAVJE Z NOVIM VODSTVOM

V petek, 17. maja 2025, je v prostorih ribiškega doma v Sinji Gorici potekal redni zbor članov Ribiške družine Vrhnika, najvišji organ društva, na katerem se je zbralo 56 članov in 7 mladincev. Dogodek je potekal po vnaprej pripravljenem dnevnem redu in v duhu sodelovanja ter povezanosti, ki že dolga leta zaznamujeta našo ribiško družino.

Zbor je najprej nagovoril Marko Barišič, predsednik RD Vrhnika, z uvodnimi besedami, nato pa so člani Upravnega odbora podali letna poročila o delovanju društva v preteklem letu. Sledilo je še poročilo predsednika Nadzornega odbora, po katerem so zbrani člani z glasovanjem potrdili vsa poročila in s tem izrazili soglasje s predstavljenim delom in pregledom nad poslovanjem ter aktivnostmi društva.

Poseben pomen je imela tokratna seja zaradi zaključka pet-letnega mandata predsednika Ribiške družine Vrhnika Marka Barišiča, ki je v iskrenem govoru podal pregled opravljenega dela, izpostavil tako uspehe kot tudi izzive, ki so jih v tem času zaznamovali nenadejani dogodki (korona), ter se toplo zahvalil vsem članom RDV za podporo, sodelovanje in vztrajnost v sku-

pnih prizadevanjih. Njegove besede so bile polne spoštovanja in ponosa nad skupnimi dosežki.

Zaradi izteka mandata je bil Zbor članov tudi volilne narave. Po predstavitvi programa in kratkem nagovoru Robija Stareta, kandidata za novega predsednika, v katerem je izpostavil ključne smernice za štiriletni mandat in svojo vizijo nadaljnjega razvoja RD Vrhnika, je sledila še predstavitev kandidatov za novi Upravni odbor. Zatem je sledilo glasovanje, na katerem so prisotni člani z veliko večino potrdili Robija Stareta za novega predsednika Ribiške družine Vrhnika, skupaj z njegovo ekipo, ki bo v prihodnjih letih skrbela za vodenje in razvoj društva.

Po uradnem delu je sledil prijaznejši, sproščeni del – tradicionalno tekmovanje v lovu na največjo ribo, ki je potekalo v ribniku

Bivši predsednik RD Marko Barišič

Ribolov ob ribniku v sproščenem vzdušju

Novi predsednik Robi Stare z zmagovalcem tekmovanja Ademom Poljanškom.

Od leve: Robi Stare (novi predsednik RD), Janez Obid, Jože Mazi, Peter Orhini, Adem Poljanšek, Stane Omerzel (novi tajnik RD).

pri ribiškem domu. Tekmovanje, ki je bilo polno smeha, domislic in dobre volje, je potekalo v dveh kategorijah – za polnoletne člane in za mladince.

Med člani je slavil eden izmed najbolj izkušenih ribičev, tovariš Jože Mazi, drugo mesto je osvojil častni član Janez Obid, tretji pa je bil Peter Orhini. Med mladinci je bila udeležba sicer skromnejša in v treh urah sta bili ulovljeni zgolj dve ribi, ki ju je ujel isti mladinec Adem Poljanšek, kar mu je prineslo dobro voljo in zaslužno plaketo.

Ob zaključku tekmovanja je sledila še podelitev priznanj najboljšim, nato pa smo se vsi skupaj zbrali ob pogrnjenih mizah, kjer se je nadaljevalo prijetno druženje z izmenjavo ribiških anekdot, izkušenj in humorja iz sveta ribištva – vse do poznega popoldneva.

Zbor članov RD Vrhnika 2025 ni bil le formalni dogodek, temveč pravi praznik društvenega življenja, kjer so se prepletli spomini, načrti, spoštovanje in prijateljstvo oziroma vrednote, ki nas kot skupnost povezujejo že desetletja.

Besedilo in fotografije: Vladimir Mikec

Ljubljanica s ptičje perspektive.

1. VALENTINČIČEV MEMORIAL

Prispevek je posvečen dolgoletnima ribičema ribiške družine Vevče, Andreju in Igorju Valentinčiču. Ribiča, ki sta s svojim delom in doprinosom močno vplivala na Ribiško družino Vevče in tudi na druge.

Andrej Valentinčič je leta 1979 pristopil k ribiški družini in skozi leta naredil ogromno dobrega tako za ribiško družino Vevče kot za sladkovodno ribištvo. Zaslužil si je priznanje Red za ribiške zasluge III., II. in I. stopnje. To je le eden od pokazateljev, kako neizmerno je užival in s srcem opravljal svoje naloge. Andrej je najraje sodeloval v delovnih akcijah in nesebično pomagal pri vseh delih v zvezi z ribiško družino. Razumel se je prav z vsemi ribiči in nikoli ni imel sovražnikov. Svoj čas je predvsem namenil ribolovu ščuk. Sodeloval je tudi na raznih ribiških tekmovanjih v lovu rib s plovcem, kjer je zastopal RD Vevče. Svoje znanje je zelo rad delil med ostale ribiške prijatelje. Nad ribolovom je navdušil tudi sina Igorja. Prav tako je v ribiško družino vpisal tudi vnuka Črta in Nejca. Največkrat ju je vzel s seboj na ribolov ščuke in klena. Za ščuke je izdeloval tudi svoje vabe. Žlice, ki jih je kasneje tudi sam poslikal. Bile so zares uporabne in so mu velikokrat prinesle lep ulov. Eden od trofejnih ulovov krasi tudi steno v ribiškem domu RD Vevče. Prekrasna lepota iz Ljubljane s 112 cm in težo 10 kilogramov.

Igor Valentinčič, sin Andreja, je k Ribiški družini Vevče pristopil leta 1982. Igor je v mladih letih s prijateljem Andrejem Grumom veliko časa posvetil projektu dela z mladimi ribiči – člana sta bila tudi njegova sinova Črt in Nejc. Veliko časa so posvetili kastingu. Bil je eden od članov, ki je veliko pripomogel pri projektu ribnika pod Debnim Vrhom, ki je last RD Vevče. Vmes je za nekaj časa odšel iz ribiške družine, a se kaj kmalu vrnil. Pred smrtjo je vodil ribiško družino tudi kod gospodar in to

Igor Valentinčič

Andrej s pravnikom Timom

Andrejeve ročno narejene žlice.

Nenad z zmagovalno ščuko, dolžine 75 cm.

Trofeja, ki krasi ribiški dom.

zelo uspešno. Njegovo delo so cenili in po njegovih smernicah veliko stvari vodijo še dan danes. Igor je v mladih letih najraje lovil krapa. Kasneje pa se je bolj posvetil ribolovu sulca in poleti ribolovu postrvi.

Člani Ribiške družine Vevče so se odločili Andreju in Igorju v spomin prirediti Valentinčičev memorial - ribolov ščuke. Ta memorial bo tradicionalno potekal tudi prihodnja leta.

V nedeljo, 18. 5. 2025, je potekal prvi Valentinčičev memorial. Udeležilo se ga je 28 ribičev iz različnih ribiških družen po Sloveniji. Ribolov se je pričel ob 8.15. uri. Potekal je v revirjih, s katerimi upravlja Ribiška družina Vevče, Grubarjev prekop, reka Ljubljanica v zgornjem revirju od zapornic pri Cukrarni do jezua Papirnice Vevče ter spodnji del reke Ljubljanice od jezua pri Papirnici Vevče do izliva v Savo. Ribe so bile zelo sramežljive in veliko uspeha v začetnih urah ni bilo. Ščuke so z zanimanjem plavale za vabami, a jih niso premamile. Srečanja so se udeležili tudi štirje mladinci Ribiške družine Vevče. Eden izmed njih je imel tudi lep prijem ščuke, a se ji je uspelo osvoboditi trnkov. Eden od mladincev je tudi sin Črta Valentinčiča Tim, ki je v popoldanskem času tudi sam poizkusil srečo. Črt pravi, da morata biti v ribiški družini vsaj 2 generaciji Valentinčičev. Dopoldanski ribolov se je bližal odmoru. V tem času je bil uspešen le Nenad Crnomarković, ki je tudi vodja čuvajske službe Ribiške družine Vevče. Ujel je lepo 75 cm dolgo ščuko. Odmor smo izkoristili za dobro kosilo, ki so ga pripravili člani ribiške družine. Po kosilu je sledil popoldanski ribolov. Bil je težek, saj so bile prisotne močne nevihte. A pravih ribičev to ne zmoti. V popoldanskem času je bilo še nekaj akcije in prijemov ščuk. Svoji dve ščuki je uspel ujeti tudi Peter Babič. Imel je smolo, saj je ščuko, ki jo je imel na trnku, napadla ogromna ščuka. Ščuka, ki jo je imel

Zmagovalci skupaj z ribiško mladino

na koncu palice, je merila 74 cm. Lahko si predstavljate, kolikšna je morala biti ščuka, ki je preganjala to. V zadnjih minutah ribolova se je uspelo med ribiče z ujeto ribo vpisati tudi Črtu Valentinčiču. Res, da je ujel ščuko, ki je imela le 45 cm, a vseeno riba je riba. Kasneje mi je priznal: »Vidiš, Toni, dedek mi je vedno govoril, pazi, da ne boš ujel prevelike ščuke, da te ne bo potegnila notri.« In ta ulov je bil pokazatelj, da njegov pokojni ded skrbi za nj tudi, ko ga ni več z nami in je nekje za mavrico.«

Ob 18. uri je sledil konec ribolova in podelitev simboličnih nagrad. Tretje mesto si je v zadnjih minutah priboril Črt Valentinčič s ščuko, dolžine 45 centimetrov. Drugo mesto je osvojil Peter Babič, s ščuko dolgo 74 centimetrov. Prvo mesto je s prvo ščuko v dnevu osvojil Nenad Crnomarković. Zmagovalna ščuka je bila dolga 75 cm.

Tako se je prvi Valentinčičev memorial zaključil. Ulova res ni bilo veliko, a ščuk je bilo na vidiku kar nekaj. Revirji Ribiške družine Vevče veljajo za ene boljših v Sloveniji. A če ribe niso pripravljene na napad, ne moreš vplivati na to. Ribiška družina Vevče lepo vabi vse ribiče tudi na prihodnji Valentinčičev memorial, ki bo postal vsakoletni dogodek, posvečen članoma Andreju in Igorju. Dobre družbe in spomina na njih ne manjka. Se vidimo tudi prihodnje leto.

Besedilo in fotografije: Toni Janežič

Črt in njegov sin Tim, ki nadaljujeta tradicijo.

DELO Z MLADIMI V RIBIŠKI DRUŽINI VRHNIKA

V Ribiški družini Vrhnika se zavedamo, da je prihodnost našega dela in ohranjanja narave odvisna prav od mladih generacij. Povprečna starost naših članov že presega 50 let, število aktivnih članov pa se vsako leto nekoliko zmanjša. Zato smo delo z mladimi postavili med naše ključne prioritete – saj brez sveže energije, radovednosti in veselja do narave s slovenskimi vodotoki ni mogoče dolgoročno uspešno upravljati.

Delo z mladimi zahteva posebno znanje, potrpežljivost, veliko energije – in seveda ljubezen do ribolova ter narave. Kljub temu da to ni najlažja naloga, nas navdušujejo zgodbe in uspehi, ki nam vlivajo optimizem, ki jih dosegamo v zadnjih letih. V nekaj letih se nam je pridružilo več mladih ribičev, kar nas še posebej veseli, saj smo s tem izboljšali starostno sestavo našega članstva in poskrbeli za lepšo prihodnost našega okolja in obstoj ribiške družine.

Prvi stik z ribištvom – druženja in dogodivščine

Vsako leto organiziramo več enodnevnih srečanj in delavnic za otroke in mladostnike, največkrat v okolici našega ribiškega doma. Mlade navdušimo s prepletom zanimivega, poučnega in doživetega. Dopoldneve preživimo ob učenju osnov ribolova in ribiške etike, popoldne pa ob vznemirljivem lovu na prve ribe. Posebej zabavno postane, ko se mladim zaiskrijo oči in si želijo ribolov podaljšati še v večer, a takrat jih mimogrede naučimo tudi, da zakonodaja tega ne dovoljuje in zakaj so pravila pomembna.

Takšna srečanja niso samo ribiška izkušnja, ampak tudi priložnost za nova prijateljstva, stik z naravo in spoznavanje odgovornega ravnanja

z vodami, ribami in okoljem. Mladim želimo predstaviti ribolov ne samo kot šport, temveč kot življenjski slog z ljubeznijo do narave in spoštovanjem do vsega živega.

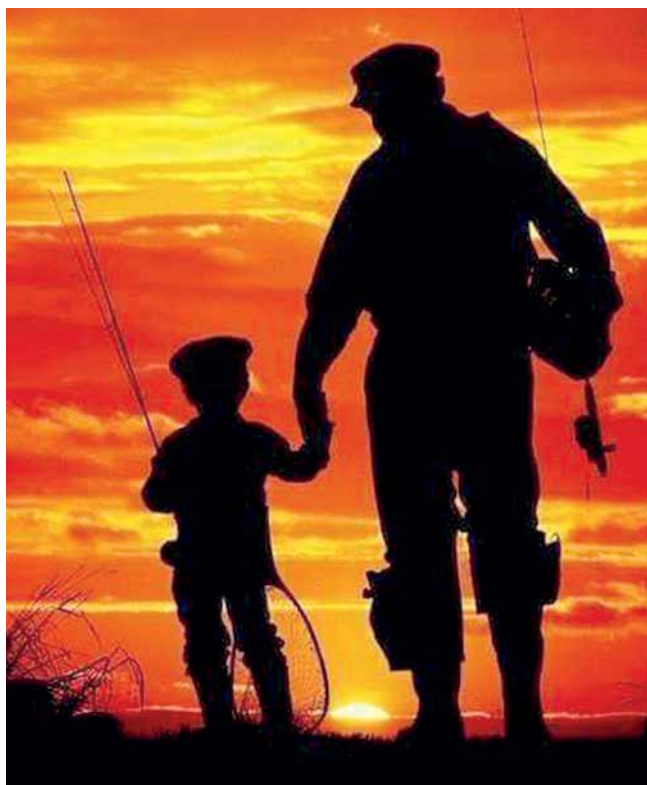
Ribiški tabor – počitnice, ki ostanejo v spominu

Posebej priljubljeni so naši večdnevni ribiški tabori, ki jih vsako leto prirejamo med šolskimi počitnicami. Na tabor prihajajo otroci in mladostniki iz bližnje in daljne okolice, saj se je glas o prijetnem in dobro organiziranem programu hitro razširil. V sproščenem okolju mladi preživijo dneve ob ribolovu, športnih aktivnostih, družabnih igrah in učenju ribiških znanj. Vsak večer tabor zaključimo z iskrico v očeh in pogosto tudi z novo prijateljsko vezjo.

Starši so ob tem vedno znova navdušeni ne le zaradi kakovostno preživetega časa svojih otrok, ampak tudi zaradi pozitivnih vrednot, ki jih pri nas spodbujamo: sodelovanje, spoštovanje narave, potrpežljivost in odgovornost.

Sodelovanje z Osnovno šolo Ivana Cankarja

Ribiški krožek na OŠ Ivana Cankarja v sklopu prostoročasnih aktiv-

Medgeneracijsko sodelovanje za lepe spomine

Predavanja na OŠ Ivana Cankarja

Vsakoletni večdnevni ribiški tabor v RDV

Tudi mlade ribičke pri uspešnem krapolovu

nosti je prostor, kjer mladi od 3. do 9. razreda spoznavajo čarobni svet ribolova pod mentorstvom izkušenih članov RDV. Učenci se na zanimivih predavanjih naučijo osnove ribiške zakonodaje, pravnega ravnanja z ribiško opremo ter veččin, kot so navezovanje prvega trnka in kompletiranja svoje ribiške opreme. Poleg tehničnih znanj pridobijo vpogled v različne načine ribolova, spoznavajo ribje vrste ter se učijo o posameznih ribah in njihovih lovopustih.

Krožek poseben poudarek namenja odnosu ribiča do rib, narave in drugih ribičev. Mladi se učijo spoštovanja do živih bitij, odgovornega ravnanja v naravi ter ohranjanja ribiških habitatov. Skozi krožek se tako ne razvijajo le kot ribiči, temveč tudi kot zavestni skrbniki narave in prihodnosti ribolova. Takšno znanje in vrednote so neprecenljive ter oblikujejo generacije odgovornih ribičev, ki bodo cenili naravo in jo ohranjali za prihodnost.

Povezovanje z javnostjo – odprta vrata ribištva

Pomemben dogodek za našo družino in javnost je tudi **Dan slovenskih ribičev**, ki ga že več let obeležujemo z veseljem in ponosom. Takrat odpremo vrata širši skupnosti – pripravimo predstavitvene panoje, stojnice, prikaz ribolovnih tehnik in pogovore z našimi člani. Dogodek je odlična priložnost za vse, ki jih zanima ribištvo, da se поблиžje spoznajo z našim delom in poslanstvom.

Na ta dan mnogi prvič začutijo utrip naše ribiške družine, povezanost z naravo, zavzetost za ohranjanje voda in pristno ribiško tovarništvo. Prav zato je to tudi odlična priložnost za včlanitev vseh, ki jih ribištvo zanima, pa še niso naredili prvega koraka.

Tudi kaj drugega se ujame med ribolovom

Predsednika pri kuhanju ribjega golaža

Vsako leto se udeležujemo tudi prireditve, ki jo organizira TIC Vrhnika z imenom Poletna južna, ki je sklop kulinarike, sejmskih aktivnosti in glasbenih dogodkov na Stari cesti v Vrhniki. Tam se predstavimo z ribjimi jedmi, predvsem z ribjim golažem, ki jih kuhamo na mestu dogajanja, obenem pa z brošurami vabimo mlade in stare občane v naše vrste.

Skupaj gradimo prihodnost

Ribiška družina Vrhnika ni le skupina ljudi, ki lovi ribe. Smo skrbniki voda, varuhi narave in mentorji mladim, ki jih privlači svet ob vodi. Verjamemo, da je prihodnost v sodelovanju med generacijami ter da izkušnost starejših in zagnanost mladih skupaj ustvarjata močno skupnost.

Če vas zanima ribolov, narava ali le prijetna družba, ste vabljeni, da se nam pridružite! Začne se z enim obiskom ribiškega dne, nadaljuje pa z življenjem, polnim doživetij, prijateljstva in spoštovanja narave.

Besedilo in fotografije: Vladimir Mikec

DAN ODPRTIH VRAT ZA MLADE RIBIČKE IN RIBIČE

11. 5. 2025 smo člani novoizvoljenega upravnega odbora RD Straža Sava izvedli Dan odprtih vrat za mlade ribičke in ribiče.

Sveže nedeljsko jutro se je hitro prelevilo v prelep sončen dan in 4 ure ribolova na postrvi. Odziv otrok in staršev je pozitivno presegal vsa pričakovanja, saj se je že ob 8. uri zjutraj pred ribnikom zbralo kar 45 otrok s starši. Povprečna starost je bila 10 let. Vse zbrane sva na kratko nagovorila novoizvoljeni predsednik RD Roman Šubic in vodja mladinske sekcije Blaž Hočevnar.

Nismo izgubljali časa. Vsem otrokom smo pregledali opremo in jim svetovali pri izboru primernih umetnih vab, vsem tistim, ki še nimajo lastne opreme, smo opremo seveda posodili. Postrvi so sodelovale, večina otrok je ujela prvo ribo v življenju. Vsi smo že pozabili, kakšni občutki so to bili nekoč. Glasni vriski veselja ob prijemih ter cepetanje in jok ob izgubi borbene ribe. Mnogo otrok je osvojilo prve korake v muharjenju, za kar se je trudil muharski mentor Dušan Pečnik.

Gospod Martin Šircelj, priznani muhar in vezalec muh, je v senci pod staro vrbo ves čas dogodka mojstrsko vezal muhe. Radovednim otrokom je potrpežljivo razlagal in kazal največje

Odlična zamisel, kako preživeti kvaliteten družinski dan.

G. Šircelj med prikazom vezave muh

Vse več zanimanja za ribolov je med mladimi ribičkami.

Zaslužen kosilo pred ribiškimi domom

skrivnosti vezave. Tisti najbolj zagnani otroci so svojo prvo zvezano muho lahko kar takoj preizkusili v ribniku! Ponovno velika zahvala gospodu Martinu.

Za malico smo vsem otrokom razdelili okusne krofe, da so jih lahko pojedli kar med ribolovom ob ribniku. Ni lepšega, so rekli! Ob 12. uri sta se dogodek in ribolov zaključila še z najboljšim kosilom pred ribiškimi domom.

To je bil le prvi v nizu dogodkov za mlade, zato vabimo k članstvu vse mlade ribiče, ki bi radi lovili ribe v družbi sovrstnikov, v divji in prelepi naravi v Spodnjih Gameljnah. V prihodnosti bomo organizirali ribolovne izlete po slovenskih rekah in jezerih. Poleg sladkovodnega pa boste imeli tudi možnost spoznati različne tehnike morskega ribolova.

Besedilo in fotografije: Blaž Hočevar

SMUČ NAM (ZA EN KRAT) NI USOJEN

Že na začetku letošnjega leta smo se odločili, da seznamu ribjih vrst, ki smo jih ujeli člani naše družine, dodamo vsaj še eno. Izbire imamo na žalost še veliko – nikoli še ni kateri od nas treh ujel amurja ali pa tolstolobika, najbolj pa je naš seznam obširen pri črki S, saj še nikoli nismo ujeli soške postrvi, soma in smuča! Prav tega zanimivega plenilca s »štrlečima« sprednjima zoboma smo si izbrali kot ciljno vrsto na enem prvih letošnjih ribolovov, pa tudi na enem zadnjih.

Smuč nastopi v lovopust mesec za ščuko, kar pomeni, da lahko zimski del sezone vijačenja podaljšamo do konca februarja, seveda le v vodah, ki nudijo smuču dom. Eden bolj priljubljenih revirjev za smuča se nahaja le nekaj kilometrov izven Ljubljane – Gradiško jezero. Januarja smo tja odšli kar dvakrat, in to ne sami. Pridružila sta se nam tudi ribiška prijatelja Klemen in Mihael, s katerima smo že večkrat uspešno lovili. A tokrat ni bilo tako. Čeprav smo v tistih mrzlih januarskih dneh z vabami res temeljito prečesali dno Gradiškega jezera, je bilo vse zaman.

Smuč se je izkazal za mnogo trši zalogaj, kot smo sprva pričakovali. Nič ne de, odločeni smo bili, da spomladi nadomestimo to, kar smo zamudili pozimi. Tako smo se prvega junija zjutraj, le nekaj ur zatem, ko se uradno preneha lovopust smuča, odpravili srečo iskat na vzhod Slovenije. Po Klemnovem nasvetu smo šli ribariti na Blaguško jezero, saj je tam ujel že več »smukijev«. Avto je bil nabito poln, ko smo se vozili v smeri Maribora in Slovenskih Goric. Spredaj dva odrasla ribiča, zadaj pa trije podmladkarji ter šop palic in druge opreme v prtlačniku.

Blaguško jezero se je v zadnjih letih nekoliko spremenilo, predvsem pa je postalo precej bolj turistično, kot je bilo nekoč. Glamping, restavracija in obhodna pot ob južni obali delajo jezero dostopnejše in bolj priljubljeno med obiskovalci. Precej drugače kot nekoč, ko je tam nazadnje lovil smuča, je komentiral Klemen. A smo bili po zaslugi zgodnjega prihoda skoraj sami, le nekaj ribičev je že kraparilo. Tudi mi smo kmalu pripravili opremo in začeli premetavati silikonske ribice – po pravilu naj bi smučji prijemali bolj pri dnu, na vabe velikosti okoli 10 centimetrov in s takimi smo začeli tudi mi (samo jaz sem zaradi zelo trde palice na Štajerskem lovil z večjimi in težjimi vabami). Klemen se je za ta dan odpovedal ribolovu: »Saj vas je dovolj, jaz bom nudil podporo in pomoč.« Zagotovo ni pričakoval, kako hitro bo nekdo potreboval oboje. Le nekaj metov je bilo potrebnih, da je Tim Dennis »ujel« podvodno oviro. Nikakor ni uspel rešiti svoje naveze in tudi Klemen je moral uporabiti vse svoje izkušnje, da je silikonska ribica prišla nazaj k svojemu lastniku. Kmalu je pomoč pri reševanju vabe potreboval tudi Mihael in do konca ribolova se je še nekajkrat izkazalo, da je bila Klemnovo odločitev pravilna, saj je moral še večkrat razrešiti težave mladih ribičev. Če smo že mi lovili v glavnem dno in veje, ki tam ležijo, pa so kraparji okoli

Razporedili smo se na lesenem podestu. Klemen je reševal Mihaelovo vabo, v ozadju pa se vidi kraparja, ki je s čolnom odpeljal hrano na svoje lovišče.

Tim v akciji med reševanjem krmilnika, ki ga je opazil v plitvini.

nas imeli več uspeha. Nekaj krapov so uspeli pripeljati do svojih mrež, tako da sva si s Klemnom večkrat rekla: »Mogoče bi pa morali priti na krapa ... s krmilnikom ali pa na plovec, verjetno bi se lahko kar nalovili,« sva modrovala, medtem ko je tudi skupina ribičev na drugi strani jezera uspešno lovila ploščice. Kar se nas tiče, je za največ vznemirjenja poskrbel Tim. Če je sprva še izgledalo, da ima morda ribo na drugi strani svoje opreme, je bilo kmalu jasno, da je njegov silikon znova ujel vejo. A tokrat je bilo vseeno drugače, kajti veja se je počasi bližala, dokler je ni fant privlekel do brega. Na njej pa ni bil zataknjen zgolj Timov silikon, ampak tudi skoraj nova kovinska žlica in kakšnih 10 metrov pletene vrvice. »No, vsaj vabo smo dobili, če že rib ni.« Včasih je potrebno biti zadovoljen tudi z malim. Za nekaj vznemirjenja je poskrbel Filip, ki je ven potegnil svoj silikon brez repa. Morda je bila riba, morda ne. Silikon je bil prave velikosti, da bi bila to lahko tudi posledica ugriza smuča, a izvedeli ne bomo nikoli.

Lovili smo, dokler nas ni ustavila ograja – del jezera namreč predstavlja rezervat, kjer je prepovedano loviti. In prav v bližini ograde se nam je za tisti dan še največ dogajalo. Najprej je Mihael znova ujel eno izmed potopljenih vej, le da tokrat tudi Klemen zgodbe ni uspel zaključiti s srečnim koncem. Na dnu Blaguškega jezera je ostala morda najdražja vaba, ki smo jo uporabljali tisti dan, kombinirana blestivka (ko po nekaj urah uporabe silikonov nismo ujeli ničesar, smo začeli iskati nove možnosti, kar se vab

V senci dreves smo na obali Blaguškega jezera preživeli čudovit dan. Manjkale so le še ribe.

tiče). Je pa Tim znova našel nekaj. Med metanjem je nedaleč od brega opazil rdečo kroglico, ki je bila v bistvu bojli, navezan na krmilnik. Fant se je nekaj časa sicer trudil, da bi ga izvlekel ven zgolj s palico, a mu na koncu ni preostalo drugega, kot da je sezul čevlje, zavihal hlače in zabredel v vodo. Prej izvlečeni kovinski žlici je sedaj sledil še krmilnik. Medtem je Mihael že metal novo vabo in kar naenkrat zaklical: »Ati, jaz sem dobil blinker!« »Moj je, mojega si ujel!« mu je odgovoril Filip. Čeprav je jezero veliko, smo ponavadi lovili v bližini drug drugega in tak ulov je bilo za pričakovati – a ni težave, vse se da hitro razrešiti, če le kdo ne zapiči svojega trnka drugemu v kožo.

Popoldne smo preživeli na neobljudeni strani jezera, v neposredni bližini črede krav na paši. Vseeno je bilo tudi tam nekaj lovnih mest ter klopi z mizami, tako da smo si izbrali eno za bazni tabor in se zaradi močnega sonca zadrževali v senci dreves ter neumorno metali naše vabe. Višja temperatura je privabila kopalce, veslače, sprehajalce, tako da je bil skrajni čas za umik v mirnejši del obale. Kljub vsej naši vztrajnosti rib nismo mogli prepričati v ugriz. Ven je prišlo še nekaj vej, trave ter ena – školjka! Jezero je dom večji vrsti školjke, ki je brez težave »pogoltnila« Mihaelov trnek. Vse je enkrat prvič, bi lahko rekel, ulov, kakršnega nikakor nismo pričakovali. Zjutraj je razen nas na jezeru vijačil še en ribič in tudi on je po lastnih besedah ujel dve školjki in nič rib. »Školjkarjenje« je očitno kar pogost pojav v tem delu Slovenije.

Vabo brez repa je izvlekel Tiberij. Ali je to posledica ribjega napada, pa ne bomo nikoli izvedeli.

Najbližje, kar sem do sedaj prišel smuču, je bilo lani v eni doljenskih restavracij, kjer so mi ga postregli v čudoviti kombinaciji z ajdovo kašo. Priznam, da od takrat razmišljam, kako bi ga tudi sam pripravil in bi ga seveda tudi z veseljem uplenil, če bi kakšen prijel na mojo vabo.

Tisto nedeljo smo ujeli precej vej, a edina živa stvar, ki smo jo potegnili na suho, je bila ta Mihaelova školjka, ki se je zaprla okoli enojčka njegove vabe.

Smuč nam, kot kaže, ni usojen. Edini letošnji ribiški izleti, na katerih nismo uspeli ujeti niti ene ribe, so bili tisti, ko smo šli ciljno lovit prav smuča. A vseeno Blaguškega jezera nismo zapustili praznih rok – nova kovinska vaba, krmilnik ter školjka so bili naša tolažilna nagrada. »Vampiriska riba«, kot tega plenilca zaradi izstopajočega para zob tudi imenujejo, se nam uspešno izmika in nikakor nam ne uspe dodati nove vrste na našem družinskem seznamu. To sicer ne pomeni, da bomo kar dvignili roke in obupali, načrtujemo že ribolov na enem dolenjskih ribnikov, kjer so naši kolegi že večkrat uspešno lovili smuča, a čez poletje se bomo bolj posvetili drugim vrstam rib ter domačim revirjem in seveda – ribolovu na morju.

P. s.: Na lanskem ribiškem taboru, ki ga je naša ribiška družina organizirala za svoje mladince, je eden izmed njih ujel smuča na bojli, medtem ko je s tehniko talnega ribolova lovil krapa. Očitno sva imela s Klemnom prav, ko sva se strinjala, da bi se morali na Blaguškem jezuru lotiti ribolova s krmilnikom, morda bi tako imeli večje možnosti za uspeh!

Besedilo in fotografije: Blaž Dominik

RIBIŠKI TABOR – JERNEJČEK 2025

V soboto, 10. 5., in nedeljo, 11. 5., smo na ribniku Jernejček izvedli ribiški tabor za vse ljubitelje ribolova in čiste narave ne glede na članstvo v ribiških družinah. Tabor je potekal v cilju promocije sladkovodnega ribištva v Sloveniji.

Predstavili smo evolucijski cikel razvoja človeka in kako se je razvijal ribolov od takrat pa vse do današnjih dni.

Predstavili smo organiziranost Ribiške zveze Slovenije, Zveze ribiških družin in domačo ribiško družino Slovenska Bistrica z ribiško sekcijo Slovenske Konjice.

Zbor pri ribniku Jernejček

Predavanje

Iz teorije v prakso

Najmlajši so ujeli kar nekaj krapov.

Met obtežilnika v tarčo

Srečni in zadovoljni

Predstavili smo celotni slovenjebistriški ribolovni okoliš, vode, s katerimi gospodarji ribiška družina, in vrste rib, ki naseljujejo naše vodne revirje.

Spoznali smo vse štiri načine športnega ribolova: beličarjenje, talni ribolov, vijačenje in muharjenje.

Poizkusili smo se v tekmovanju v suhi disciplini – met obtežilnika v tarčo.

Tudi ribolova ni manjkalo ni manjkal in ujeli smo kar nekaj krapov.

Najmlajši so ujeli kar nekaj krapov in nasmeh z iskrico v očeh je dal vedeti, da je veselje ob takem trenutku veliko. Vse ribe smo sproti spuščali, ker smo lovili po sistemu *ujemi - izpusti*.

Izvedli smo tudi ribiški kviz in s tem preverili, kakšno znanje imamo.

Vsi sodelujoči so v zaključku prejeli priznanje in nagrado za sodelovanje.

Besedilo in fotografije:
Konrad Hohler, predsednik KDMČ RD SB

MLADI RIBIŠKI CAR RIBIŠKE DRUŽINE LJUTOMER

V Ribiški družini Ljutomer veliko pozornost posvečajo mladim ribičem, ki imajo veselje do narave, voda in rib.

Za mlade ribiče skrbijo njihovi mentorji, to pa so največkrat njihovi očetje ali dedki, ki so v ribištvo vpeti že vrsto let, ki mlade ribiče uvajajo v spoznavanje ribištva, ribiške opreme, vab in odnosa do rib in narave ter pravilnega in strokovnega ulova rib. Na zadnjem ribiškem tekmovanju v Gezovih jamah v Moti pri Ljutomeru se je med mladimi ribiči tekmovanja udeležil Matija Babič doma iz Cvena. Šlo je za izbor za mladega ribiškega carja Ribiške družine Ljutomer za leto 2025/2026. Ker letos mladi ribič ni imel prave konkurence, se je za laskavi naslov ribiški car potegoval kar sam. Ko je dobil startno mesto, si je pripravil vso potrebno ribiško opremo in vabe. Na letošnjem ribiškem tekmovanju je ribe lovil po načelu *ujemi - spusti* in ulovil 2150 g rib, ki jih je potem varno spet spustil nazaj v vodo. Matija Babič je sicer še mlad ribič, saj ima veliko veselje in volje do ribištva. Obiskuje podružnično Osnovno šolo Cven. Čeprav je ribiču sedem let, ima za seboj že bogate ribiške izkušnje. Za ribolov sta ga navdušila dedek Branko in oče Tihomir Babič, saj sta njegova mentorja, zato je uspeh kar na dlani. Doma ima veliko ribiške opreme, in sicer so to ribiške palice, s katerimi hodi na lov rib. Povedal je, da je treba vsako ulovljeno ribo varno s trkom potegniti iz vode na suho in jo je treba »nežno prijeti«. Trnek, s katerim lovimo ribe, je potrebno varno in skrbno potegniti iz čeljusti, da se riba ne poškoduje. Matija Babič, mladi ribič, je poudaril, da ima veliko veselje do ribištva, saj živi v neposredni bližini reke Mure, kjer so tudi urejene ribiške gramoznice, s katerimi upravlja Ribiška družina Ljutomer. Za mladega ribiča pa je ob koncu ribiškega tekmovanja na Moti bil to pravi in nezabni dogodek in spomin, ko je postal mladi ribiški car. Predsednik Ribiške družine Ljutomer Bog-

Mladi ribiški car Ribiške družine Ljutomer je postal Matija Babič.

Bogdan Vrbnjak in Jože Nemeč sta ga svečano okronala in mu na glavo dala ribiško krono, nagradila sta ga še s pokalom in praktično nagrado.

dan Vrbnjak in Jože Nemeč, vodja ribiškega tekmovanja v Ribiški družini Ljutomer, sta ga svečano okronala in mu na glavo dala ribiško krono, prav tako je prejel še nagrado. Mladi ribiški car se je vsem iz srca zahvalil za zaupanje in obljubil, da bo še naprej priden ter vesten mladi ribič. Čestitke in lepe želje za laskavi naslov *mladi ribiški car* je tudi prejel od ostalih starejših ribičev, domačih in seveda sošolcev.

Besedilo in fotografije: Jože Žerdin

V SPOMIN

Marjan Žižek - Žižo

1956–2025

Po hudi kratki bolezni nas je nenadoma zapustil Marjan Žižek iz Ljubljane. Član naše RD je bil od leta 1987 s krajšo vmesno prekinitvijo do leta 2025. Bil je prejemnik znaka za ribiške zasluge z listino RD Medvode. Zaposlen je bil v podjetjih Astra in Mladinski knjigi v Ljubljani. Bil je vsesplošni športnik. V bivši državi Jugoslaviji je bil eden najboljših igralcev v malem nogometu.

Bil je tudi večkratni državni prvak v tenisu v veteranski ligi nad 50 let v Sloveniji. V klubu Zarja je tekmoval v balinanju v državni ligi. Poleg ribolova je izredno rad nabiral gobe, posebej v gozdovih Pokljuke in okolice. Ob srečanjih nam je vedno nasmejan in dobre volje podal roko. S svojo vedro naravo je vedno dvignil razpoloženje v družbi. Redno se je udeleževal delovnih akcij in pomagal pri vlaganju rib v naše vodotoke.

V naši sredini je zazijala velika vrzel ob tvojem odhodu. V spominu te bomo hranili takšnega, kot si bil, odkar smo se prvič srečali.

Žižo, kot smo te klicali prijatelji, naj šum Savskih brzic in šelest poključkih gozdov za vedno boža tvojo dušo.

RD Medvode

ŠARENKA V SOLNEM OBJEMU

Včasih nas narava obdaruje tako preprosto in hkrati veličastno, da ostanemo brez besed. Bistra voda, hladen tolmun, igra svetlobe med listi in potem – nenaden prijem ribe. Darilo, ki ni le za nas, ampak za vse, ki jih imamo radi. V takem daru ni razkošja, pa vendar vsebuje vse: potrpežljivost, spoštovanje, stik z naravo in radost. Ker so najlepše stvari pogosto tudi najbolj preproste, je prav, da tudi jed ostane taka. Brez zapletenih postopkov, brez prikrivanja okusa. Samo sol in čas. Ko riba za mizo zažari v svoji čisti, nežni obliki, ko se meso nežno loči od kosti in razdelimo grizljaje z ljudmi, ki jih imamo radi, takrat jed postane praznik. In življenje, četudi vsakdanje, je nekaj, kar znamo skupaj praznovati.

Riba, ulovljena ali vzrejena v čistih slovenskih vodah, je nekaj posebnega. Njena svežina ni le v okusu, temveč tudi v vonju, barvi in strukturi mesa. Ko jo primeš v roke še hladno, ko pod prsti začutiš njen gladek trebuh in napet hrbet, se zaveš, kako blizu si naravi. Prav zato so jedi iz sveže ribe tako hvaležne. Ne potrebujejo veliko, da zažarijo.

Ribe so tudi bogate s hranilnimi snovmi, vsebujejo kakovostne beljakovine, omega-3 maščobne kisline, vitamin D, B12 in minerale, kot so jod, selen in fosfor. Posebej postrvi, med njimi izpostavljam razširjene šarenke, so odlična izbira za vse, ki želijo zdravo prehrano brez kompliciranja. Slovenska riba ni le okusna, je tudi odgovorna izbira: lokalna, sledljiva in z minimalnim vplivom na okolje.

Slovensko ribogojstvo ima dolgo in spoštovanja vredno tradicijo. Od hladnih izvirov do večjih ribogojnic, vedno je bilo tesno prepleteno z znanjem, potrpežljivostjo ter skrbjo za ribe in okolje. Ribiči in ribogojci smo pomembni varuhi voda in njihovega bogastva, zato podpiranje domačega ribogojstva pomeni predvsem podpiranje trajnosti, krajine in naše skupne dediščine.

Ko imamo v rokah tako kakovostno surovino, je prav, da tudi priprava sledi enaki filozofiji, naj bo preprosta, a polna spoštovanja in iskrenosti. Včasih je prav takšna jed tista, ki nas najbolj prevzame, brez kričavih začimb in tehnik, a z neko nevidno eleganco. Kot mehka riba v solnem objemu, ki ne potrebuje razlage. Samo preprost krožnik in topli pogledi okrog mize. Najokusnejše jedi so pogosto tudi najbolj enostavne. Tiste, ki ne potrebujejo dolgih razlag in kjer recept morda zlahka ponovimo tudi na prostem, ob reki, na vikendu ali doma, v družbi najbližjih. Njihova moč je v tem, da ne skrivajo sestavin, ampak jih razkrijejo v vsej polnosti. In ko so sestavine vrhunske, to ni težko. Riba, ulovljena v čisti vodi ali skrbno vzrejena v slovenskih ribogojnicah, je prav takšna sestavina. Ne glede na to, ali gre za šarenko, ki je v Sloveniji najpogostejše gojen sladkovodni salmonid in tudi najpogostejše ulovljen, ali za potočno postrv, ščuko, lipana ali celo krapa, kakovost ribe se pozna že na prvi pogled. Čvrsto meso, naraven lesk in splošna svežina. Če tej osnovi dodamo še ščepec prave domače soli, na primer grobo morsko sol iz Piranskih solin, je polovica jedi že narejene.

Ta jed zato ni prazna, temveč nosi v sebi čistost okusa. Za nežno pripravo, kjer je največ, kar lahko naredimo, to, da pustimo ribi, da pove svojo zgodbo. Brez sramu in brez nepotrebnega okrasja. Samo riba, morda kapljica limone in nekaj časa v pečici, v solnem objemu, ki jo varuje in ohrani vso njeno naravno esenco.

In medtem ko se peče, imamo čas za tisto, kar je najdragocenejše: za druženje, pogovor, poln kozarček, otroški smeh in dobro glasbo v ozadju. To je skrivnost teh jedi, niso samookusne, so tudi tople. In spomin nanje ostane dlje kot recept sam.

Pečenje (kuhanje) v soli je prastara kuharska tehnika

Pečenje ribe v soli je stara kuharska tehnika, ki deluje skoraj čudežno, a zares gre za čisto preprost naravni postopek. Ribo položimo na debelo plast grobe soli, nato jo popolnoma prekrijemo z drugo plastjo, ki deluje kot zaščitna skorja. Ta med peko otrdi, zadrži toploto in ustvari nežno mikroklimo okoli ribe. Tako ostane meso sočno, enakomerno pečeno in nežno slano. Sol tu ne deluje kot začimba v klasičnem smislu, ne

prepoji ribe z izrazito slanostjo, temveč deluje kot zaščitni ovoj, ki jo varuje pred izsušitvijo in hkrati ohranja vse njene arome.

Preden ribo položimo na sol, je ne luskamo. Luske delujejo kot naravna pregrada med mesom in vročo soljo, obenem pa pomagajo ohraniti vlago in obliko. Ribo, sicer očiščeno, a z ohranjenimi luskami, lahko napolnimo z rezinami limone in zelišči, kakor nam pač godi. Sol, ki jo uporabimo za ovoj, je lahko povsem suha, vendar bo bolj obvladljiva za oblikovanje in enakomerno nanešena, če ji dodamo nekaj vlage, bodisi z malo vode ali, še bolje, z dvema rahlo stepenima beljakoma. Tako se sprime in med peko oblikuje čvrsto, a krhko skorjo, ki jo bomo kasneje zlahka odstranili.

Čas peke je odvisen od velikosti ribe in temperature pečice. Za ribe okoli 500–700 gramov bo običajno dovolj 35 do 45 minut pri 200 °C. Če imamo večjo ribo in čas, lahko pečemo počasneje, tudi do uro ali več pri nižji temperaturi (npr. 150 °C), kar dodatno poudari nežnost mesa. Pravilno pečeno ribo prepoznamo po tem, da se sol rahlo obarva, na robovih pa lahko opazimo sledi iztekajočih sokov in maščobe. Takrat vemo, da se pod skorjo dogaja nekaj zelo dobrega in ko jo razbijemo, nas pričaka dišeča, svilnata nežna riba, pripravljena za to, da jo delimo z družino, prijatelji, z ljudmi, ki jih imamo radi.

Preden šarenko spečemo v soli, jo očistimo, odstranimo drobovje in škrge, vendar kože ne luskamo. Tako pripravljena riba ni le boljše zaščitena pred vročino, ampak jo je tudi lažje očistiti po peki; koža in luske se bodo skupaj ločile v enem samem, lahkotnem koraku.

V trebušno votlino ribo preprosto in enakomerno nasolimo ter rahlo popramo. To je povsem dovolj, saj riba že sama po sebi nosi poln okus narave. Ne potrebujemo veliko dodatkov, da bi poudarili njeno kakovost, včasih pa se vendarle prileže droben namig po Sredozemlju ali gozdu. Tako lahko po želji dodamo rezine limone, vejico svežega rožmarina ali timijana, nekaj vejic koriandra ali peteršilja, strt česen, list lovorja ali zrnca belega popra. Kdor ima rad nekoliko bogatejši pridih, lahko v votlino kane tudi kapljico vrhunskega oljčnega olja.

A kljub vsem možnostim ostaja osnovno načelo enako: manj je več. Šarenka v solnem objemu zasiže takrat, ko ne tekmujemo z njenim okusom, temveč ga spoštljivo spremljamo. Kot tihi gostje, ki ribi pustimo, da pove svojo zgodbo. Tudi če dodamo kak dodatek, naj bo to samo namig, ne vpitje. In takrat je okus popoln.

Šarenka, še z glavo, a očiščena. Pripravljena je za zasipanje s soljo.

Ko je riba pečena, najprej odstranimo sol. Nato odstranimo kožo – od mesa se enostavno loči.

Pečeno meso šarenke v soli. Zelo lepo se loči od kosti. Meso je zelo okusno in sočno. Na tak način lahko pripravimo tudi druge vrste rib, tako sladkovodne kot morske.

Sestavine in postopek

– 1 večja šarenka (800 g do 1,2 kg), očiščena, z nepoškodovano kožo in luskami

– 1,5 kg srednje grobe morske soli (npr. iz Pirana)

– 2 beljaka (neobvezno, za boljšo vezavo soli)

– mleti črni poper

Po izbiri (neobvezno):

– rezine bio limone

– vejica svežega rožmarina ali timijana

– lovorjev list

– nekaj zrn belega popra ali koriandra (za pogumnejše)

– nekaj kapljic vrhunskega oljčnega olja

Pečico segrejemo na 190–200 °C. Pekač obložimo s papirjem za peko. Ribo temeljito očistimo drobovine in škrge, ne odstranimo lusk. Speremo jo pod mrzlo vodo in jo osušimo s papirnatimi brisačkami. Trebušno votlino rahlo posolimo in popramo. Po želji dodamo rezine limone, zelišča ali druge blage dodatke. Grobo sol zmešamo z dvema rahlo stepenima beljakoma (lahko pa uporabimo le 2–3 žlice vode), masa mora biti malce vlažna in sprijemajoča. Sam beljakov ne dodajam, piranska sol pa je že sama po sebi malce vlažna in prepojena z okusnimi minerali, ki obetajo eksplozijo v ustih.

Na pekač razporedimo polovico soli (lahko v obliki ribe) in nanjo položimo šarenko. Prekrijemo jo z drugo polovico soli, jo nežno potlačimo in oblikujemo, da riba popolnoma izgine pod soljo. Pečemo približno uro in pol, lahko tudi manj (odvisno je od velikosti ribe in od pečice). Nekateri nastavijo nižjo temperaturo in ribo pečejo dlje, počasneje, nežneje. Ko je pečeno, rjavo solno skorjo rahlo potolčemo z ročajem kuhalnice ali manjšim kladivom. Previdno jo odstranimo, očistimo odvečno sol s čopičem, odstranimo kožo in postrežemo meso. Najbolje se prileže blitva s krompirjem, šparglji ali solata. Pokapljamo z vrhunskega oljčnim oljem, po želji dodamo še rezino limone.

Spremljevalna pijača kot vrhunski orkester

Poglejmo, katero pijačo lahko postrežemo ob tako veličastni pojedini. Pri tem nič ne skoparimo in si privoščimo le najboljše.

K šarenki, ki je nežno počivala v objemu soli in zdaj tiho zadiši na krožniku, ne sodi vino, ki kriči. Godi vino, ki zna šepetati. Ki ima dovolj hrbtnice, da se ne ustraši ribje miline, a je hkrati dovolj uglajeno, da ne prevzame pogovora za mizo. Zato priporočam suh beli pinot, tistega s pogumom v duši in mineralnim jezikom. Takega, ki zna reči: »Najprej ti, riba. Jaz bom za teboj.« Če smo v bolj igrivo navdihnjem razpoloženju, pa roko dvigne rebula – rahlo pikantna in z značajem, kot da pravi: »Nič hudega, če se še malo usedemo, saj se nikamor ne mudi.« Rebula je vino, ki zna ostati, ko vsi drugi že vstajajo od mize. In ko jo natočimo v velik kozarec, se nam zdi, da diši po soncu, ki se je nekoč smejalo nad Goriškimi Brdi. Tretji kandidat je malce zapeljiv – pinela. Dišeča, s sramežljivo aromo belih breskev in

deviško svežino. Prava dama, ki v soli pečene ribe ne preglasi, ampak jo vzame pod roko in odpelje v večer, kjer ni več pomembno, kdo je ulovil ribo, kdo je mešal sol, kdo prinesel kruh. Vsi smo tu, vsi smo žejni, vsi se smejimo in čudimo, kako je življenje lepo, če si ga naliješ počasi in z občutkom.

Dobro kosilo ali večerja ne potrebuje nujno vina, da bi bila plemenita. Včasih je dovolj le lepo nalita čaša, lepo ohlajena steklenica in okus, ki spoštuje ribe, ljudi in trenutek. Prva izbira je domača jabolčni sok, tisti pravi, iz starih sort. S svojo nežno kislino, naravno sladkobo in mineralnim ozadjem je kakor mlad aristokrat, ki ne potrebuje kravate, da bi izžareval dostojanstvo. Poda se k ribam, kot bi se poznala od otroštva, oba, kot da bi zrasla ob vodi, čista in neposredna. Če ga nekoliko ohladimo in postrežemo v vinskem kozarcu, se zna zgoditi, da bo koga celo prepričal, da pije nekaj mnogo močnejšega. Druga možnost, malo bolj igriva, a prav nič manj dostojanstvena, je domača limonada z medom in vejico mete ali melise. S svojo nežno grenkobo, cvetnim značajem in osvežilno noto je to pijača, ki deluje hkrati ljudsko in kraljevsko. V njej je nekaj poletja, nekaj otroštva in nekaj spokojnosti popoldneva, ko si rečeš: »Danes je bil dober dan.« In ko jo naliješ ob ribi, začutiš, da tudi brez kapljice alkohola lahko miza zaduha s polnimi pljuči.

Ko se riba poje, ko zadnji košček kruha pomakaš v sok limone in oljčnega olja, ko vino v kozarcu počasi izgubi lesk, ostane tisto, kar je v resnici najdragocenejše – ljudje. Tisti, s katerimi deliš mizo, trenutek, spomin. Morda kdo že pomiva, kdo drug že dremucka, a nekje v zraku še vedno diši po smehu, po soli, po ribi. In čeprav ne rečemo na glas, vemo: takšne večere si zapomnimo bolj kot vse recepte. V dobri družbi je pravzaprav vsaka jed praznik. Dober tek in na zdravje!

*Besedilo in fotografije:
Jure Ušeničnik*

TRGOVINA
Z RIBIŠKO OPREMO

Sport
DANILO

Danilo Bižal s.p., Smladniška 32, 4000 KRANJ
Tel., fax.: 04/232-50-50, 041 643-194
E-mail: sport.danilo@siol.net Spletna stran: <http://www.sport-danilo.si>

Reka Ribnica (foto: D. Vincek)